

OLAV

Redaksjonelt, s. 2

Tre avsnitt om kvinner

Ingrid Høivik om Charles de Foucauld, s. 3

Uten sikkerhetsnett

Olav Müller SSCC, s. 7

Fra trellekår til frihet - to bøker som utfyller hverandre

Pavelig nei til kvinnelige prester, s. 15

Ufeilbarlig og ugjenkallelig?

Arne Fjeld o.p. om Gunnel Vallquists bok, s. 18

Katolske læreår

Aage Hauken forsetter sine, s. 22

Dagbøker fra Lunden

Blikk på tiden, s. 24

Engler

ST. OLAV

Tre avsnitt om kvinner

Lyder ikke følgende som positive poster på et partiprogram? Kvinners arbeid i hjemmet må oppvurderes, blant annet ved at det gis lønn for kvinners omsorgsarbeid i hjemmet, og at slikt arbeid figurerer i landenes bruttonasjonalprodukter - og gir rett til pensjon; en forsørger, mann eller kvinne, har krav på "familielønn", en lønn som er slik at vedkommende virkelige kan forsørge sin familie ved sitt daglige arbeid.

De nettopp nevnte prinsipper har den katolske kirke i den senere tid via ulike kanaler - fra pavelige encyklikaer til Beijingkonferansen - gjort seg til talsmann for. Kanskje ikke så revolusjonerende her hjemme, men tenk på hva for eksempel "familielønn" kunne bety på verdensbasis! For alle de husholdninger som i dag lever på sultegrensen - og under - til tross for til dels overlange arbeidsdager for forsørgeren!

Hvordan er det forresten med bruttonasjonalproduktet og omsorgslønnen her hjemme?

Kvinner må inkluderes på alle nivåer av kirkens liv, inklusive undervisning i teologi, liturgiske tjenester og pastoral omsorg. Lovende takter formulert av pave Johannes Paul II i en tale i september i fjor. Og ikke bare pene ord! Vatikanets delegasjon ved Beijing-konferansen beviser det: Der var kvinner - dyktige sådanne - både i flertall og i lederposisjon, i sterk kontrast til forfjorårets Kairo-konferanse der klerikalt sort dominerte den vatikanske delegasjon. Og nylig overtok en nonne som generalsekretær for Den nordiske bispekonferanse - første kvinne i verden på en slik post, såvidt vites.

Alt såre vel? Ikke helt, vil noen mene. Det mangler noen ord ovenfor: etter "liturgiske tjenester og pastoral omsorg" skal det stå "utenom de oppgaver som rettmessig tilkommer presten". Bedret kvinneprofil til tross: Vatikanet har trappet opp sitt nei til kvinnelige prester. Ord som definitiv og ufeilbarlig er nylig bragt inn i debatten - for å få slutt på den. (Det kan De lese om lenger ute i bladet.) Betimelig tale, mener noen, mens andre heller til Gunnel Vallquists vurdering i hennes nylig utkomne kirkelige memoarbok "Katolska læroår", som - også betimelig - anmeldes i dette nr. av bladet: "Tonen i de pavelige dokumentene blir stadig mer autoritær, ufeilbarligheten ruller som torden i bakgrunnen, dog uten å slå ned," skriver den skarpe og skarpskodde svenske observatør.

Så til noe langt dystre. Til krig og vold. Til krigen og kvinnene. Til krigerens vold mot fiendens kvinner. Den har vært der til alle tider - krigen i eks-Jugoslavia har bare minnet oss om den. Til nå har rettferdigheten stort sett lukket øynene for skjenselen, men nå skal det slippes lys inn i mørket, ydmykelsen og skammen. Nå skal de skyldige bli dem som står til skamme. Den 18. mars kommer den første saken opp for krigsforbryterdomstolen Haag: For første gang i historien blir voldtekt her sett på som en krigsforbrytelse. Det har tatt tid - som så mangt som gjelder kvinners anliggender.

Pave Johannes Paul engasjerte seg sterkt da massevoldtektene i eks-Jugoslavia ble kjent. Hans oppfordring til kvinnene om ikke å straffe uskyldig liv ved å ta abort, ble slått opp i media og høstet til dels storm. Hans fordømmelse av gjerningsmennene fikk mindre spalteplass. Nå regner vi med at paven og den øvrige katolske øvrighet med all tilgjengelig tyngde og lydstyrke lar sine stemmer høre til støtte for kvinnene og den rettslige brennmerking av skjenselen. Og at mediene legger merke til det - i mer enn fotnoteformat!

*"Det vi først og fremst
skylder Vårherre,
er å være uten frykt."*

Bror Charles av Jesus

Ingrid Høivik: Uten sikkerhetsnett

3

En av de mest fengslende skikkelser i nyere religiøs/biografisk litteratur er *Charles de Foucauld*, den åndelige far til de to parallelle ordener *Jesu Små Brødre* og *Jesu Små Søstre*.

Han ble født 15. september 1858 i Strasbourg og døde i Sahara 1. desember 1916, skutt ned av en innfødt 16-årig vaktssoldat. Like fra den dag han som 28-åring ble i stand til å tro på Gud, etterat han i mange år hadde vært ikke-troende, gikk all hans energi, evner og tid med til å leve for sin tro.

Han kjente et bydende krav i seg til å følge i Mannen fra Nasarets fotspor, imitere Ham, bli ett med Ham. Etter lang søken og mange omveier kom han frem til at hans spesielle kall var å leve Jesu "skjulte liv" i Nasaret, det vil si årene før Maria og Josefs sønn trådte frem og ble en omvandrende predikant og undergjører. En lang stund mente han han måtte leve ut sitt kall i selve Nasaret, siden kom han til at det kunne gjøres hvorsomhelst.

At det ble i Afrika han til slutt forsøkte å virkeliggjøre sin visjon, kom kanskje av at det var der han først begynte å ane Guds realitet. *Det* var takket være møtet med islam. Det gjorde ham ikke til muslim, men det gjorde kanskje sitt til at han ble mer inkluderende i sin kristne tro enn han ellers ville vært.

Han ble født som eldste barn i en adelig familie. - Det var mange høytstående geistlige og militære blant anene. En grandonkel var erkebiskop av Arles, og ble en martyr for sin tro under revolusjonen. Moren var en from, god og ivrig katolikk, faren også god katolikk, men nok mer vendt mot verden enn hustruen var. Han var skoginspektør av

yrke og tok ofte med seg sin lille sønn på turer i skogen. Men Charles tok også med seg sterke inntrykk fra moren. Gutten var godt utstyrt intellektuelt og var et uredd, men også følsomt barn. Så, like før gutten skulle fylle seks år, ble foreldrene revet bort, den ene av sykdom, den andre av sorg over tapet av ektefellen. - Morfaren ble den som tok seg av Charles og den tre år yngre søsteren. Han var en god og velmenende mann, men gutten kunne nok trengt en fastere hånd over seg, ifølge en av de Foucaulds biografer.

Seks år senere inntraff nok en traumatisk hendelse. Under den fransk-tyske krig 1870-71 kom Strasbourg i tyskernes hender. Morfaren og de to barna måtte bryte opp fra hjembyen. Det bidro uten tvil til å forsterke følelsen av usikkerhet og uforutsigbarhet som tynget gutten. Han ble en enstøing med stort behov for ensomhet og stillhet, virkelig nære venner fikk han ikke. Etter et kort opphold i Sveits, slo den lille familien seg ned i Nancy, der andre av slekten bodde. Der møtte Charles sin ca. 10 år eldre kusine Marie, hun kom til å få stor innflytelse på livet hans. Hun ble hans kamerat, den eneste som virkelig forstod ham. Da hun giftet seg noen år senere, kjentes det som nok et tap for ham. Den hittil flinke og samvittighetsfulle skolegutten ble et problem både for seg selv og sine lærere. Det førte også til at han mistet sin barnetro.

- Morfaren hadde sendt ham til en jesuittskole i Paris. Han reagerte på strengheten og de mange restriksjonene. Han ba morfaren om å få slutte, men det fikk han ikke. Så ble han en skulker og lat-hans. Til slutt ville skolen ikke ha ham som elev lenger.

Det var meningen den skulle forberedt ham til opptaksprøven på militærakademiet Saint Cyr. Nå måtte han lese med en privatlærer den siste tiden. Han greide imidlertid opptaksprøven og begynte på militærakademiet. Men nok en gang ga skjebnen ham et slag. Morfaren, det eneste faste punktet i livet hans nå, døde. Da gikk det helt utforbakke med ham. Morfarens død hadde ført til at han kom i besittelse av en betydelig formue da han nådde myndighetsalder. Nå var han fri til å gjøre som han ville. Men han visste ikke hva det var han ville. Helt uten styring begynte han å strø penger omkring seg, trøstet seg med et overmål av mat og drikke, ranglet med likesinnede kveld etter kveld, var den som arrangerte festene, men hadde ingen glede av dem. Når selskapet var over, gjestene gått, grinte tomheten mot ham.

At han likevel greide eksamen ved akademiet, kunne han takke sin sterke konstitusjon og sitt gode hode for. Men det var bare såvidt det holdt. Han ble nummer 87 av 87 elever. Etter eksamen ble kullet hans sendt til Algerie. Charles de Foucauld tok med seg sin siste elskerinne og utga henne for Comtesse de Foucauld. Men da gikk han over streken. De høyere offiserer kunne tolerere mangt, men ikke åpen skandale. Han fikk valget mellom å sende elskerrinnen fra seg eller selv bli relegert. Tro mot familiemottoet "Aldri gå tilbake" - "Jamais arrière" valgte han det siste. Paret dro så til Genfersjøen. - Etter noen måneders dagdriverliv ryktes det de to at det tidligere regimentet hans skulle sendes ut for å slå ned en oppstand i en av koloniene. Da forlot han

Ingrid Høivik - er pensjonist, men var tidligere bibliotekar ved universitetet i Oslo. Hun tilhører St.Olav menighet.

Pax Christi trår til i Bosnia

Den tyske grenen av den katolske fredsbevegelsen Pax Christi skal være med å bygge opp en "sivil fredstjeneste" i Bosnia. Det tverrpolitiske initiativet "Forum for sivil fredstjeneste" skal stille grupper av frivillige som skal følge med flyktninger som vender tilbake, hjelpe dem med å finne sin plass igjen i samfunnet og megle i evt. strid.

"Fredsbevegelsen har nå sin store sjanse til å vise at dens 'konsepter' for å skape fred virkelig er bærekraftige," sier den stedfortredende Pax Christi-president. Og koordinator for initiativet sier at man allerede har svært mange frivillige, også folk med avsluttet utdanning og med vitenskapelige og personlige kvalifikasjoner for oppdraget. Men før hjelperne sendes ut, må de gjennom et spesielt opplegg der bl.a. fredelig løsning av konflikter står høyt oppe på dagsordenen. CHRIST IN DER GEGENWART

Kroatisk kardinal: beskytt Kroatias serbere!

Zagrebs erkebiskop, kardinal Franjo Kuharic, tok nylig nok en gang til orde for at det må sørges for levelige vilkår for serbere bosatt i Kroatia. I et intervju med den katolske ukeavisen "Glas Koncila" sier kardinalen at "myndighetene må beskytte folk og garantere alle borgeres sikkerhet". Om serbiske hjem skulle bli plyndret eller serbere bli drept, må kirken reagere. Det er feil når det hevdes at kroatene ikke har nok politi-

4

Evian, reiste tilbake og ba om å bli vervet på ny. Det gikk. Så gikk reisen til Nord-Afrika. Og så begynte forvandlingen.

Han trivdes i felten. Det ble kalt på evner i ham han ikke visste han hadde. Selvrespekten våknet. Han viste seg som en tapper og - som det står - vennlig offiser.

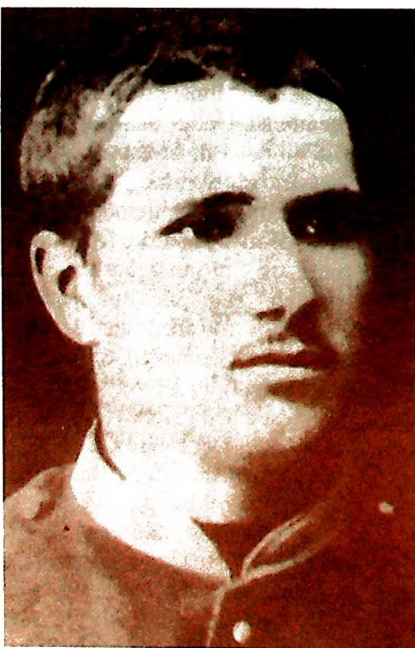
Felttoget var over etter 8 måneder. De Foucauld ville ikke hjem til Frankrike. Han var blitt nysgjerrig på Afrika. Nå ville han lære landet og folket nærmere å kjenne. Han søkte om permisjon for å studere arabisk og for å reise omkring, men det ble nektet ham. Da søkte han om avskjed. Hans militære løpebane sluttet der og da. Det var særlig Marokko som lokket. Det var imidlertid stengt for kristne, bare jøder og muslimer hadde adgang. Han klekket ut en plan.

Han brukte først noen måneder på å lære seg arabisk og litt hebraisk. Han levde ytterst spartansk, brukte bare en brøkdal av det han tidligere hadde brukt. Så dro han, forkledt som jøde og med en marokkansk rabbiner som veiviser, inn i det forbudte landet. Reisen varte et knapt år. Det gikk bra, selvom det var på nippet at han ble avslørt noen ganger. Ihvertfall en gang var han i virkelig livsfare. Han var blitt tatt til fange av røvere, han hørte dem diskutere om det ikke var best å slå ham ihjel. Det gikk nå bra. Skjult i sine vide klær bar han med seg oppmålingsutstyr og greide å kartlegge store deler av landskapene han dro gjennom. Han tok også notater på en liten seddel han holdt inne i hånden. Det hele må ha egget ham og tiltalt hans eventyrlyst, både risikoen for å bli avslørt og for å bli tatt av røvere. Notatene og karttegningene utarbeidet han siden til en avhandling som innbragte ham en gullmedalje i et vitenskapelig selskap i Paris. En karriere som vitenskapsmann lå foran ham. Men slik skulle det ikke gå. Det var en annen

mann som hadde vendt hjem til Frankrike enn han som dro ut.

Damaskus

Den danske dikter Johannes Jørgensen, som også har skrevet om Charles de Foucauld, sier et sted at de Foucauld opplevde sitt Damaskus der i Afrika. Han var blitt merket av ørkenen og av muslimene, de som, hver gang det ble kalt til bønn fra minareten, fem ganger daglig, bøyde seg nesegrus mot Mekka, mens ropet lød: "La Allah il Allah", "Det er ingen Gud uten Gud". Og inntrykket fra ørkenen, der han var "ene med de evige stjerner", som Joh. Jørgensen skriver, føyde seg til. De Foucauld skriver selv om disse nettene, at "da forstår man arabernes tro på den hemmelighetsfulle natt, *leila el qedr*". Natten da, med den danske dikters ord, "Himlen aabner sig, Engle stiger ned

Charles de Foucauld som ung officers-elev i 1878.

paa jorden, Verdenshavets bitre Vande aabner sig og bliver som Vand fra den mest velsmagende Kilde, og hele Skabningen ydmygt bøjer sig i Tilbedelse for sin Skaber".

De Foucauld var blitt 26 år. Etter reisen gjennom Marokko, hadde han reist noen måneder i Algerie. Familien ventet på ham.

Han hadde bak seg en lang utdanning, et felttog, en oppdagelsesreise, en vitenskapelig bragd. Han hadde lest de store filosofer. Kunne han ikke nå slå seg til ro?

Men - han hadde vært uten foreldre fra han var seks år, ungdomslivets fornøyelser hadde knapt gitt ham øyeblikkets glede. Han hadde prøvd feltlivet. Han hadde likt det, men var det nok til å gi livet hans mening?

Det måtte være et savn i ham, et tomrom i ham. Inn i det må inntrykkene av det overveldende ørkenlandskapet ha strømmet, sammen med bildene av de knebøyende menneskende, fargene, luktene. Han begynte å ane Guds storhet, står det et sted. Ønsket ikke også han å kunne bøye seg for noe større enn ham selv?

Men om det var Afrika som åpnet døren for ham, var det familien, særlig kusinen, Marie, som førte ham over terskelen, og en prest, Huvelin, som tok imot og førte ham videre mot hans nye liv.

Det begynte med at han oppsøkte kirkene i og rundt Paris. Han ba: "Gud, om du er til, gi meg et tegn".

En dag kom han i kirken til presten Huvelin. De kjente hverandre fra midt-dagsselskapene hos tanten. Han fant ham i skriftestolen. Han sa han kom ikke for å skrifte, men for å be om instruksjon i troen. Men presten sa: "Skrift. De har troen." Så knelte han ned og skriftet. Etterpå fulgte kommunionen, og så var Charles de Foucauld vendt tilbake til sin barndoms kristne tro. Men med et utvidet perspektiv på

styrker til å forhindre plyndring og voldsbruk. "De skulle gitt hæren i oppdrag å sørge for sikkerheten," sier kardinal Kuharic. Og understreker at serbiske forbrytelser mot kroater ikke på noen måte rettferdiggjør kriminelle hevngjerninger.

Kardinalen kommer også med kritikk av de verdslige mediers holdning til kirken: De unngår å nevne kirkens klart uttalte og sterke fordømmelse - ved gjentatte anledninger - av kroatisk vold mot serbere.

THE TABLET

Verdensomspennende Tibet-aksjon Planlegges

"10. mars i år er det 50 år siden opprøret i Lhasa-dalen som kostet titalls-tusen tibetanere livet. I samarbeid med eksilregjeringen planlegges det en markering som skal involvere hele Europa og forhåpentligvis også Amerika," leser vi i "Verdens tak", som utgis av Den Norske Tibet-komité.

"Foreløpige idéer går ut på å få borgermestere i alle europeiske og amerikanske byer til å undertegne en appell til støtte for Tibets frihet, og at det tibetanske flagget på denne dagen skal vaie fra alle rådhus. Det planlegges også Tibet-høring i Europa Parlamentet og i nasjonale parlamenter."

den, får en tro. Året var 1886, og han var 28 år.

De neste tretti årene skulle føre ham på de forskjelligste veier frem mot målet.

Nasaret

Han gjorde visst aldri noe halvt, de Foucauld, selvom det kan se slik ut. Kort fortalt kan tidsrommet oppsummeres slik: I syv år var han munk hos trappistene, den strengeste orden han kunne finne. Han ville være legrbror, han ville være lavest på rangstigen. Han ble satt til å lese teologi. Det huet ham lite. Etter de syv årene ba han om å bli løst fra sine løfter, ordenen var ikke fattig nok for ham. Han ville være virkelig fattig, slik enkelte i omegnen var. De første planer om å danne sin egen orden var begynt å røre seg i ham. En pilgrimsreise under trappisttiden hadde engang ført ham til Nasaret. Han husket fattigdommen der.

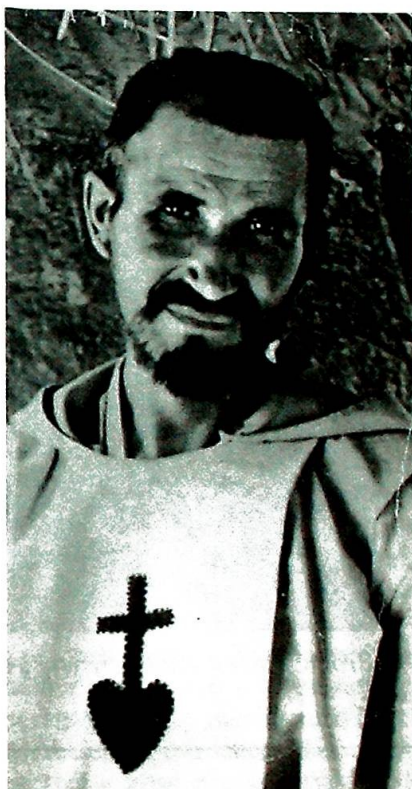
Han ble løst fra løftene. Hans åndelige veileder skjønnte alvoret i hans kall. Så dro han til Nasaret.

Ved et tilfelle kom han til klarissernonnens kloster der og fikk jobb som gartner og altmuligmann hos dem. Han gikk ærender og assisterte i kapellet. Han fikk husrom i et lite skur i hagen.

Søstrene ville gitt ham noe bedre, men nei, han ville være i skuret. Han fikk rikelig tid til å sitte foran sakramentet, be, lese og meditere. Det eneste han ikke likte, var at søstrene gjerne ville sørge for hans timelige vel, mer enn han ønsket selv.

I tre år var han hos dem. Han fikk kontakt med klarissenens abbedisse i Jerusalem, en klok kvinne som han fikk stor tillit til. Hun rådet ham til å la seg ordinere til prest. Slik kunne han tjene menneskene best. Det passet forsåvidt godt inn i hans planer om en egen orden. Så kunne han være prest for den.

Han dro så til Frankrike og ble ordinert etter en tids forberedelse. Planen

Bror Charles fra tiden i Beni-Abbés - 1901 og 1904.

om en egen orden var modnet. Nå dro han tilbake til Nord-Afrika, der han først hadde blitt vekket til ettertanke. Han kom til Beni-Abbés, en garnison like ved Marokkos grense. For helst ville han tilbake dit. - Han satte igang å bygge et hus som kunne romme de ca. tyve brødre han håpet ville slutte seg til ham.

Så skrev han til sine tidligere trappistbrødre og prøvde å få et par av dem til å komme, men ingen fulgte oppfordringen. I årene frem til 1916 prøvde han på forskjellig vis å få noen til å slutte seg til ham, men forgjeves. Det var et par som prøvde seg, den ene var ikke egnet, den andre fortrakk. Kravene - var de for store?

Etter noen år i Beni-Abbés dro han på biskopens oppfordring lenger inn i landet, til Hoggar, til en liten landsby, Tamanrasset, der en stolt beduinstamme, tuaregene, holdt til. Landsbyen bestod av et tyvetalls telt. Der slo han seg ned. Men han sviktet likevel ikke de innfødte og offiserene i Beni-Abbés. Heretter delte han året slik: tre måneder i Beni-Abbés, tre måneder til å forflytte seg til Tamanrasset, de resterende måneder hos tuaregene.

Han lærte seg deres språk, laget en grammatikk, lyttet til og skrev ned dikt og sanger og myter, ville lære også sjelene deres å kjenne. Mange omvendelser til kristendommen ble det ikke, det forsøkte han heller ikke. Men ett forhold reagerte han på og forsøkte å gjøre noe med: slaveriet. Han kjøpte fri enkelte, men kunne ikke gjøre noe med selve systemet.

Han så på sitt arbeid som en forberedelse til senere evangelisering, han var tuaregenes venn og bror, rett og slett. Andre fikk ta seg av resten; det var Jesu "skjulte liv" i Nasaret som var hans sak. Han satte forøvrig sin lit til Jesu tilstedeværelse i sakramentet han bragte med seg. Tankene og planene hans om de to parallelle ordner han ville stifte: "Jesu Små Brødre" og "Jesu Små Søstre", fantes der, på papiret. Han hadde ikke gitt opp håpet.

I mellomtiden oversatte han, leste, ba, mediterte, skrev og skrev, ved siden av det manuelle arbeidet i leiren, som han så på som svært viktig, - han pleiet de syke, når det trengtes, og var alltid åpen for samtale.

I Europa var verdenskrigen brutt ut. I Afrikas ørken satt de Foucauld som eneste europeer og kristen i mils omkrets. På hans forslag var det bygd et fort litt ovenfor teltene, der landsbyens folk kunne søke beskyttelse hvis det brøt ut uro i egnen. - Han var alene der 1. desember 1916. Da det banket på døren, ropte han og spurte hvem det

Ros til naturlig familieplanlegging
En medisinsk undersøkelse fra staten North Carolina gir ytterligere støtte til Billings metode for naturlig fødselsregulering - den eneste form for prevensjon den katolske kirke godkjenner, men kritiserer Ogino-Knaus-metoden, som katolske kvinner også er blitt anbefalt. Romerske moralteologer

roses undersøkelsen, men understreker at "en kristen holdning til fremme av nytt liv" er basis også for naturlig familieplanlegging.
CATHOLIC HERALD

Elektronikk og prevensjon
Elektronikken skal nå tas til hjelp i naturlig familieplanlegging. "Unipath Contraceptive System" består av en liten monitor som brukes sammen med 'testpinner' og urinprø-

ver for å bestemme den enkelte kvinnes personlige hormonnivå, informasjon som så brukes til å indikere når eggløsningen finner sted: grønt lys betyr 'sikker periode', rødt at man er fruktbar. Systemet er utviklet av firmaet Unilever og testet på 1.500 kvinner i England, Den irske republikk og Tyskland. Metodens sikkerhetsgrad ligger angivelig mellom kondomer (iflg. Verdens Helseorganisasjon gjennomsnittlig sikkerhet på

6

var. Han mente han kjente stemmen som svarte, og intetanende gikk han og lukket opp. Han ble grepet og slept utenfor, bundet og kneblet. En sekstenårig gutt ble satt til å holde vakt over ham, de andre opprørerne gikk inn i fortet for å rane. Da lød ropet: "Soldatene kommer". Sammen med de andre løp også den sekstenårige vakten avsted, men snudde seg og skjøt ham som lå der på bakken, det eneste vitnet til forbrytelsen.

Charles de Foucauld var et barn av sin tid. Han så på kolonimakten Frankrike som kulturens og sivilisasjonens forsvarer. Det var nok en dobbelthet til stede i ham slik. Men i nærkontakt med virkeligheten forsvant dobbeltheten. Fotografiene fra hans senere år viser et ansikt så fylt av åpenhet, varme og visdom at det er vanskelig å finne ord som dekker. Forandringen fra ungdomsbildenes lukkethet er slående.

Det er skrevet mange bøker om Charles de Foucauld. En av de siste kom i 1990 i serien "The way of the Christian mystics". Der føyes han inn i rekken av andre store kristne mystikere, som Frans av Assisi, Edith Stein, Teilhard de Chardin. Han er faktisk blitt kalt vår tids Frans.

Frans av Assisi prekte for fuglene. Charles de Foucauld opprettholdt en årelang dialog med Jesus fra Nasaret, menneskenes venn og bror og frelser. Menneskenes bror og venn ville også han være, og han ble det - da han omsider fant sitt Nasaret. Hos tuaregene, den muslimske beduin stammen dypt inne i Sahara, der kvinnene - ihvertfall den gang - var frigjorte og gikk utildekket, mens mennene gikk med slør - til beskyttelse mot ørkensanden, - utfoldet hans menneskelighet seg, helt og fullt.

Presten Renè Voillaume, som i 1933 stiftet ordenen "Jesu Små Brødre" i forlengelsen av Bror Charles forordninger, sier et sted: "De siste år - i Tamanrasset

Bror Charles' eneboerhytte i Beni-Abbés.

- ble for Charles de Foucauld uten å tilføye noe nytt - den fulle utfoldelse av hans nestekjærighet og av et kall, som kom til å utfylle hele hans tilværelse. Hans endelige redegjørelse for sin oppfatning av livet i Nasaret, uttrykte seg mer i handling enn i oppstilling av regler. Han lot bevisst sitt liv inngå i tuaregenes liv----".

Han ble en hellig mann for dem, og det går visst ennå gjetord om ham blant dem.

Samtalene med Jesus skrev Bror Charles ned, men han hadde aldri tanke på å utgi dem. Det har imidlertid hans etterfølgere sørget for. I 1939 stiftet den franske nonnen Madeleine Hutin den kvinnelige gren av ordenen, Jesu Små Søstre. Ringen var sluttet. De to orde-

ner omfatter i dag omkring 1600 søstre og brødre, spredt over hele jorden.

LITTERATUR:

Hillyer, Philip: Charles de Foucauld. (The way of the Christian mystics. Vol.9). Collegeville, Minnesota, The liturgical Press. 1990.

Jørgensen, Johannes: Charles de Foucauld. Kbh. Gyldendalske Boghandel, 1934.

De Foucauld, Charles: Meditations of a hermit. Trans. by Charlotte Balfour. Wellwood, Burns & Oates, 1981.

Spiritual autobiography of Charles de Foucauld. Ed. and annot. by Jean-Francois Six. Transl. from the French by J. Holland Smith.

88%) og piller (gjennomsnitt på 92%). Prisen på monitoren vil antagelig bli ca. NOK 800 pluss rundt kr. 100 pr. måned for test-pinner.

"En høyteknologisk variant av rytmememotoden," noterer *Catholic Herald*. Visegeneralsekretær Nicolas Coote i Den engelske bispekonferanse kaller det elektroniske alternativ "et verdifullt tillegg til effektiv familieplanlegging", og mener media nå bør legge uttrykket "vatikansk rulett", som betegnelse for naturlig familieplanlegging,

på hyllen. Metoden kan både 'bistå fruktbarheten' og hjelpe foreldre til å planlegge svangerskap og således bidra til mer 'ansvarlig foreldreskap', også fordi ektefellene må samarbeide og dele ansvaret mer likt," sier Coote. En talsmann for Billings Senter for Familieplanlegging ser elektronisk prevensjon som "svært forskjellig fra naturlig familieplanlegging", og viser til at "en kvinne kan innhente de samme svar om sin egen fruktbarhetssyklus ved hjelp av enkel observasjon".

Økumenisk nestekjærlighet

"Her vurderer vi ikke mennesker ut fra religionstilhørighet, men tar oss av dem og pleier dem på humanitært grunnlag, slik Vårherre viste oss," sier indiske søster Adèle, som tilhører ordenen *Missionaries of Charity* (Mor Teresa-søstrene). Og hun fortsetter: "Når de så dør, behandler vi dem etter deres egen religion; hinduene kremes og de kristne gravlegges. Når en muslim er død, tilkaller vi mullaen, som henter liket."

VÅRT LAND

Olav Müller ssc: Fra trellekår til frihet - to bøker som utfyller hverandre

7

I boken *Vår tids egoisme* tar psykologen Ursula Nuber et gedigent oppgjør med samtiden, med dens oppblåste egoisme og den umenneskeliggjøring den fører med seg. "Mange av hennes spissformuleringer er aktuelle også på våre breddegrader," skriver pater Olav Müller ssc i denne anmeldelsen. Men holder hennes oppskrift for oppbrudd og fornyelse av den enkelte og samfunnet? Her turde boken *Frihetens gave* av den katolske teologen Gisbert Greshake være til mer hjelp, mener vår anmelder.

VAR TIDS EGOISME.

I TYSKTALLENDE DELER AV EUROPA har Ursula Nubers bok *Vår tids egoisme* fått en blandet mottagelse: Begeistring og forargelse. Forfatteren er psykolog av yrke, redaktør for vitenskapsmagasinet "Psychologie heute". Hun har arbeidet som forsker ved universitetet, i tysk fjernsyn og er kjent for tallrike artikler. I sin siste bok tar hun et gedigent opprør med sin samtid: Vi er blitt et folk av oppblåste egoister. Samfunnet har som mål økonomisk vekst. Det betinger produksjon, salg og kjøp av tallrike nyttige og - ikke minst - unyttige varer og tjenester. Reklamen appellerer til vårt hovmot mer enn til tingenes nytteverdi: Hvis vi kjøper dette eller hint, blir vi vakrere, sunnere, mer fremgangsrik enn naboen. Vi er blitt et samfunn av konkurrerende enkelt-individer hvor alle midler tas i bruk for å oppnå større personlig velstand, fremgang, suksess, vellykkethet, og da helst på andres bekostning. Naboens fiasko blir vår seier. Å ha blir viktigere enn å være. Sosiale bånd brister der de før var sterke. Selvrealisering er blitt nøkkelord og trend i vår tid. Når det selvrealiserende menneske har fått tryg-

ge økonomiske kår, går det ut på nyreligiøsitetens frodige marked, hvor "guruene" fallbyr sine varer: Finn deg selv! Realiser ditt indre guddommelige jeg! Her er det bare å velge og vrake mellom tilbud, som alle lefler med det narsistiske jeget - uten tanke på medmenneskelige realisasjoner. Nyreligiøsiteten fallbyr sine varer - lover høyere bevissthet, lykke, mening med livet. Alt dreier seg om det oppblåste egoet, som - tross alle selvutviklingskurs - forblir like tomt.

EKTESKAPET - urcellen i samfunnet - blir sykt. Det lider under mangel på inderliggjørelse, nærhet, omsorg, evnen til å forstå, tilpasse seg. Mann og kvinne lever som fremmede under samme tak. De krangler om bagateller for å avlede oppmerksomheten fra det egentlige onde: kulde og ensomhet. De pranger med sine ytre og indre fortrinn for å oppnå en fordelaktig byttehandel. Begge vil realisere seg selv. Det krever hjelp, som i neste øyeblikk blir avvist, fordi selvrealisering skal skje innen jegets snevre grenser, uavhengig av den andre. Begge ektefeller vil realisere seg selv. Det fører til større ensomhet. Ingen våger nærhet. Den kan jo bli utnyt-

tet og feiltolket som svakhet, manglende frigjøring - et foreldet kjønns-mønster.

EKTE VENNSKAP er mangelvarer i vår tid. Vi søker venner som smigrer vårt ego, er lydhe for våre behov, beundrer våre fortrinn, tjener vår selvrealisering. Utover det holder vi dem på behørig avstand. Vennskap er blitt funksjonelle. Vi velger våre venner etter nytteverdien, kutter dem ut når de gir negative tilbakemeldinger.

VÅRE DEMOKRATIER blir ut-hult i takt med den selviske individualismes fremmarsj. Det demokratiske styresett er basert på borgernes innsats for det felles beste, politisk interesse og engasjement. I dag er dette mangelvarer. Den altruistiske livsholdning er utdøende. Vi forskanser oss i jegets passivitet, forakter våre politikere, og stemmer på det parti som gir oss de fleste fordele, gjerne på bekostning av de andre og samfunnet som helhet.

DU-BEGREPET er en svart flekk i psykologien, hevder forfatteren. Hun går hårdt ut mot sine yrkeskolleger. De bare sementerer den tomhet det moderne menneske opplever i sin ensomhet. Et økende antall mennesker lider i dag under savnet som egotrippen etterlater. De vil ut av individualismens fengsel, møte Duet, oppleve nærhet, ekte kjærlighet. De makter det ikke, er blitt slaver av trenden, og hvis de makter det, blir de avvist av Duet. En depresjonsepidemi er i ferd med å bre seg. Det frustrerte menneske søker hjelp hos terapeuten. Slave som denne selv er av tidens trend, kan hun bare gi stener for brød. Psykologen - ja, endog sosialpsykologen -

Om dødsnærhet

"På våre diakonale sykehjem må vi øve opp vår årvåkenhet for spørsmålene om liv og død," sier seksjonssjef i Kirkens Bymisjon, Peder Halvorsen. Som mener man "har pakket døden inn i plast og holdt distansen som om det dreide seg om en form for smittefare. . .

Mange steder skal dødsfall blant beboerne ikke engang bli nevnt - man er redd det kan skape uro. I virkeligheten betyr jo det at

de ikke blir tatt på alvor, de vil jo registrere at noen 'blir borte', og at en fremmed plutselig inntar plassen.

Livet skal stimuleres og tas vare på - men vi skal også vise respekt for det som hos apostelen heter 'den siste fiende'. Og de pårørende har rett til å komme mye nærmere enn de står i dag når det gjelder deres kjæres siste fase her i livet."

BYMISJONÆREN

Når gravide søker råd

"Dess flere gravide som i nauda søker råd hos Alternativ til Abort Norge (AAN), dess større vert den politiske skepsisen til AAN. Kan Gudmund Hernes forklara dette paradokset når han er ferdig med det hundre dagar lange grunnkurset sitt som helseminister? Dette må i så fall kunna få ein høvelig plass i den neste utgåva av bestseljarserien hans om kvifor alt går gale", skriver

8

sementerer de holdninger som er årsak til depresjonen. I denne kritikken av sine egne skyter forfatteren - så vidt jeg kan bedømme - langt over mål.

Ursula Nuber er ingen sanfunnsstormer. Vel hudstryker hun politiske strukturer som favoriserer gold individualisme, uhemmet konsum, den sterke rett til selvrealisering på bekostning av de svake. Men skylden for denne utviklingen legger hun på den jevne borger, som former samfunnet i sitt bilde, i samsvarende med sine egoistiske holdninger og brudd på tidligere generasjoners solidaritet.

FORFATTEREN ØNSKER OPPBRUDD. Veien ut av egoismens fengsel finner hun ikke i kristendommen som religion. Den har hun lagt bak seg. Hun venter seg hjelp fra annet hold:

- Det er for det første kvinners større evne til omsorg og nærhet - denne kunsten å leve seg inn i andre menneskers gleder og sorger - som nå i folks bevissthet begrepsmessig må forvandles fra svakhet til styrke og risikofyllt mot. (En psykologisk undersøkelse har vist at disse egenskaper er fremherskende hos menn som under krigen reddet jøders liv i Tyskland, og manglet hos de feige og fryktsomme, som lot dem i stikken.) Når disse sterke "kvinnelige" egenskaper blir akseptert og toneangivende, vil de som ny og sunn trend styrke og helbrede samfunnet i alle dets ledd.
- I tråd med dette ønsker hun en overgang fra individualisme til individuasjon. Det siste begrepet

svarer vel så noenlunde til evangeliets gyldne regel om å elske sin neste som seg selv. Vel å merke hvis det siste leddet aksentueres like sterkt som det første.

- Så vil hun trekke inn forskningsresultater fra sosiologien, som viser at ekte vennskap, kjærlighet og hengivenhet er viktig - ikke bare for vår mentale helse - men også for vår fysiske helse.

UNDERTEGNEDE har ikke forutsetninger for å ta mellomeuropeiske samfunn på pulsen som Ursula Nuber. Erfaringen viser at høye bølger på kontinentet avtar i styrke når de skylder inn over norske strender. Jeg vil likevel anta at Håkon Lies rungende advarsel - på nittiårsdagen - mot umenneskelig-gjøring av det norske samfunn, gjør Nubers spissformuleringer aktuelle - også på våre breddegrader. Forfatteren skimter en løsning: Vi må fornye oss selv, og så ved eksempelets makt forbedre samfunnet. Men oppbruddet koster, og spørsmålet blir om den enkelte ved egen kraft makter å bryte ufrihetens lenker og så - i sin tur - påvirke et livsmønster som har slått dype røtter i samfunnet? Det er her bok nummer to svarer kategorisk nei. Vi er henvist til hjelp utenfra. Uten Guds hjelp ved Jesus Kristus makter vi ikke oppbruddet.

FRIHETEN SOM GAVE.

BOKEN *Friheten som gave*, som nylig ble utgitt på St. Olav forlag, er skrevet av den tyske, katolske professor Gisbert Greshake og ypperlig oversatt av Gunnar Wicklund-Hansen.

Forfatteren tar for seg frihetsbe-

grepet sett fra en teologisk synsvinkel. - Mennesket makter ikke med egen kraft å befri seg fra egoismens fengsel. Friheten kan vi kun motta som gave fra Gud gjennom Jesus Kristus. Skapt som vi er i Guds bilde, jager vi hvileløst gjennom livet etter urbilledet - Gud selv. I vårt indre gaper et uendelig sluk, som bare Gud kan fylle. Dyret er helt tilfreds når alle drifter er tilfredsstillet. Mennesket er på evig, rastløs søken etter den grensesprengende Absolutte.

Setter vi skillevegg mellom oss og Ham, kan vi vel for en tid nøye oss med "den fortvilete endelighet". Men det som helst skjer, er at vi søker den Absolutte i tingene, nytelsen, makten - oss selv. Vi jubler i det ene øyeblikket over å ha befridd oss fra den formentlige trelldommen under Gud, for i neste øyeblikk å oppdage at vi er blitt treller under det "oppblåste egoet".

Det er krefter i vår menneskelige natur som streber oppover mot den Uendelige. Det er sterkere krefter i oss som trekker nedover mot det endelige. Vi har en fallen natur, skadet av syndens herjinger. Vi sperrer oss inn i jegets fengsel. Bare Gud kan fri oss ut. Alltid står Han parat til å gjøre det. Denne frelse har vi ikke krav på. I suveren frihet gir Gud oss friheten som gave. Av ren kjærlighet sprenger Han jegets selvbyggede mur og drar oss i retning mot Ham og medmennesket. Gud utøser sin kjærlighet i våre hjerter ved den Hellige Ånd. I samarbeid med Ham kan vi allerede i dette liv - et stykke på vei - realisere oss selv i uselvisk kjærlighet til Gud og nesten. Helt og fullt menneske blir vi

journalist Johannes Morken i Vårt Land. Over 4300 gravide søkte i fjor råd hos AAN, "ein vekst på 22 prosent frå året før (-) og denne veksten har kome trass i sterk politisk kritikk mot AAN. Fyrst og fremst har Helse-tilsynet og ulike krefter på den politiske venstresida kritisert rådgjevingkontora", skriver Morken.

I den nye abortmeldinga har regjeringa "plukka det i rapporten (ein evalueringss-

rapport om AAN) som bygde opp under den politiske skepsisen", noterer Morken videre. "I statsbudsjettet viste regjeringa til at AAN, ifølge rapporten, har avgrensa effekt som abortforebyggjande tiltak. Dette vart i statsbudsjettet nytta som eit viktig argument for kutt i statsstøtten. Men dette var berre eit påskot for å kunna dra ein politisk konklusjon. Hadde rapporten konkludert med at mange kvinner verkeleg hadde endra syn

etter møte med AAN, ville det venteleg også vore galt. Sikkert verre.

Då ville dei verkeleg fått vatn på mølla som hevdar at AAN trer synet sitt ned over hovudet på kvinnene. Men den påstanden kan vel ikkje brukast uansett korleis fakta ser ut?" undrer Morken. "Regjeringa synest å vera livredd alle som utfordrar det synet på ufødd liv som vi finn i abortlova."

først når målet er nådd, og vårt urolige hjerte hviler i Gud.

Overfor Ham er vi rent mottagende. Friheten blir gitt oss som gave. Selv ikke tanken på og initiativet til oppbrudd kommer fra oss. Alt starter med Guds nåde. Det er Han som med sitt lys lar oss gjennomskue løggen i den autonome selvrealisering. Det er Han som først gir oss impulsen til å bryte opp og bli sanne mennesker. Det er Gud som berører oss med sin kjærlighet og gjør oss fri til å elske Ham og alle mennesker - venn og fiende.

Den eneste analogi til dette - sier forfatteren - er den innbyrdes kjærlighet mellom mennesker. Den som blir elsket, har ikke noe krav på dette. For den som elsker, gjør det i suveren frihet. Det mennesket som blir elsket, og opplever å bli godkjent som det er, blir ved dette ubetingede ja befridd fra egosentrering og fremmedgjøring. Det blir på en måte en ny skapning, opplever en indre vekst, blir rikere som menneske, mer skapende i all sin ferd. Denne svake analogi gir oss en anelse om den skapende frigjøring som skjer i et menneske når det åpner seg for Guds kjærlighet.

FORFATTEREN TAR OSS MED på en fascinerende reise gjennom Det gamle og Det nye testamente for å vise hvor maktpåliggende det er for Gud med sin evige, uforanderlige kjærlighet å gjøre oss fri. Kristus sier Han er kommet for å forkynne frihet for de fangne, for å gi de undertrykte deres frihet tilbake. (Luk. 4, 18). Han lover at sannheten skal gjøre oss fri. (Joh. 8, 32). Paulus sier at der Herrens Ånd er,

der er også frihet. (2. Kor. 3, 17). Det er til et liv i frihet Kristus har frigjort oss. (Gal. 5, 1).

KIRKEN HAR FÅTT I OPPDRAG AV SIN HERRE å forkynne det glade budskap om Guds frigjørende kjærlighet til alle folkeslag - like til verdens ende. Men ikke alltid har det vært like lett å sette ord på dette mysterium. Kirken har på den ene side tviholdt på sannheten om at Gud - i suveren frihet - frigjør oss med sin kjærlighet, og på den annen side holdt like fast på at mennesket i full frihet tar imot Guds kjærlighet, selv om det endog til dette ja-ord må ha nådens hjelp. Nå har teologene i århundrens løp lagt sine hoder i bløt for å utforske dette mysterium, sette ord på det. Forfatteren redegjør for de forskjellige skoleretninger, deres teorier, styrke og svakhet. Han må ha lagt mye arbeid i å fremstille disse tanker på en enkel måte, omforme teologiske faguttrykk til vår tids talemåte. Det skulle være fullt mulig også for dem som ikke har studert teologi, å få tak i innholdet.

PROFESSOR GISBERT GRESHAKE har i denne boken stukket hull på det "oppblåste ego", avlivet myten om det autonome mennesket. Jeg tror den kan bli berikende også for den økumeniske samtale.

Ursula Nuber
Vår tids egoisme
Kolibri Forlag

Gisbert Greshake
Frihet som gave
St. Olav Forlag

Pavens fastebudskap 1996

"Nok en gang kaller Herren oss til å følge ham på reisen gjennom fastetiden. Hvert år oppfordres alle troende på ny til å svare, som enkeltmennesker og som fellesskap, på våre dåpsløfter og bære frem omvendelsens frukter," skriver pave Johannes Paul II i årets fastebudskap, som tar utgangspunkt i Jesu ord til disiplene før han metter de fem tusen i ørkenen: "Gi dem noe å spise." (Matt 14,16) Som disiplene den gang i Bethsaida, vet vi at de midler vi har til disposisjon, ikke er nok til å mette de nærmere 800 millioner mennesker i verden som lider under hunger og underernæring, skriver paven. Men - hvis alle gir noe, kan vi gjøre noe for dem. "Det vil imidlertid kreve at vi endrer vårt overdrevne forbruk, kjemper mot hedonismen, ikke gir etter for likegyldighet og tendensen til å ignorere vårt personlige ansvar." Vi plikter å støtte organisasjoner som arbeider for å redde folk fra underernæring og død.

"Jorden har nok ressurser til å fø hele menneskeheten," skriver paven. Men "vi må lære oss å bruke dem på en intelligent måte som respekterer miljøet og naturens rytme, garanterer rettfærdige handelstransaksjoner og sikrer en rikdomsfordeling preget av solidaritet". Dette er intet utopisk prosjekt. Kirkens sosiallære og virksomhet viser det motsatte: Der menneskene vender om til evangeliet, blir dette dele- og solidaritetsprosjektet en bemerkelsesverdig realitet. "Solidaritet må læres fra barneårene av," understeker paven. Som forplikter den katolske kirke til helhjertet innsats mot sulten i verden, en innsats som krever at også de fattige selv blir involvert "på den måte de måtte makter". Paven ber alle katolikker om "å gjøre en betydelig praktisk innsats for å mangfoldiggjøre de få brød og fisk vi har til disposisjon", og på den måten "gjøre fastetiden til en tid for omvendelse og forsoning".

Scientologi: grunnlovsstridig og totalitær

Organisasjonen scientologi er grunnlovsstridig og totalitær. Det er konklusjonen den tyske statsviteren Hans-Gerd Jacshke trekker i en evaluering han har utarbeidet for innenrikskontoret i delstaten Rheinland-Westphalen. Scientologien er orientert mot idéen om "helten og overmennesket", den påberoper seg "absolutthet og enefortolkning", og den går heller voldsomt ut mot sine meningsmotstandere. Bevegelsen opererer med en utpreget vennfiende-tenkning

og med en lederideologi av klar høyreekstremistisk art.

Evalueringen bekrefter formodninger om at scientologien er et profitorientert foretakende som operer under dekke av "kirke". På det politiske plan arbeider scientologien for å sette ut av spillet de rettsstatlige og demokratiske grunnregler den tyske staten bygger på. Samfunnet bør ta den fare scientologien representerer for demokratiet langt mer alvorlig enn hittil.

CHRIST IN DER GEGENWART

Nigeria: umenneskelige fengsler
Sjelesørgerne i Nigerias fengsler krever at landet avskaffer dødsstraffen og bedrer de elendige fengselsforholdene. Over halvparten av fangene har ventet over ti år på å få sin sak for retten. Det er stor mangel på habile dommere. Psykologisk syke fanger holdes i lenker og piskes. Antallet politiske fanger, særlig menneskerettighetsaktivister og journalister, ble fordoblet i 1995. Det er år og dag siden noen ble benådet, skriver Christ in der Gegenwart.

10

Lavmælt om sorg og håp

Nils Retterstøl og
Per Arne Dahl:
Å leve med sorgen
Luther Forlag 1995
63 s.

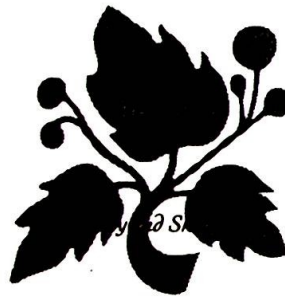
Boken omtaler sorgprosesser og sorgarbeid på en lavmælt, hjertevarm og inderlig måte, både hos vanlige mennesker og dem som får 'unormale' utslag. Mye må være selvopplevd og/eller gjennomlevd. Forfatterne, som henholdsvis har psykiatrisk og teologisk utdanning, vinkler problemene noe forskjellig - i dette tilfellet en ubetinget fordel. Men budskapet fra begge er at en ikke må miste håpet, at det selv gjennom dype kriser kan føre til vekst, og at vi midt i sorg og alvor kan få et bedre liv. Selv når en plutselig opplever at den ene veggen i huset ikke er der mer, så står huset likevel.

Vi må aldri bli trette og miste håpet, så lenge der er håp, er der liv, til tross for ensomhet, angst, fortvilelse og savn. Frans av Assisi slutter bønne som er tillagt ham, slik:

Det er ved å dø at man oppstår til evig liv."

Forfatteren fortjener ros for varme og velvalgte dikt. Jeg håper denne boken ikke drukner i bokflommen selv om den er av lite format og kan virke uanselig ved første øyekast.

Per Vollset

Blindet av rennende tårer.

Min verden går i stykker.

Jeg lever ikke lenger.

Noe av meg døde

med den som nå er død.

Min Herre og min Gud,

tapet knuger meg

selv om hjertet mitt vet

at ikke alt ender med døden.

En vei gjennom sorg
Luther Forlag 1991

Fra boken "Å leve med sorgen"

Overdriv ikke!

Paven oppfordrer til måteholdenhet og likevekt når det gjelder Maria-fromhet. Siden Maria innehar den høyeste rang blant de helige og samtidig står de troende "nærmest", vil "falske overdrivelser" snarere skade enn være til gagn for hennes anseelse, sier paven. CHRIST IN DER GEGENWART

Hørte vi rett?

I kirkelig sammenheng er kyskhets en mer fysisk dimensjon for kvinner enn for menn - for menn er sølibatet av "mer åndelig art". Det sa den frittalende og omstridte erkebiskopen av Bologna, kardinal Giacomo Biffi, til en kongress i Roma om kyskhets og kall. Ikke bare Italienske kvinnegrupper har reagert på uttalelsen fra Biffi, som tidligere har uttalt at kvinner er opprinnelsen til arvesynden.

Den konservative kardinalen, kjent for sterke og bastante utsagn, fortalte kongressdeltakerne - ordensfolk fra hele Italia - at han nå vil "slå et slag for jomfrueligheten i dagens verden". Han antydte at jomfruelighet utelukkende er en kvinnelig dyd. Han definerte den som "den fysiske tilstand at en kvinne aldri har hatt et seksuelt forhold til en mann - altå et kroppslig faktum". Menns sølibat er av en annen art, mer åndelig og mindre fysisk, mener Biffi.

CATHOLIC HERALD

Pavelig nei til kvinnelige prester: Ufeilbarlig og ugjenkallelig? 15

Reaksjonene er ikke uteblitt etter Troskongregasjonens understrekning før jul (cf. St.Olav 1-96) om at læren om ikke-ordinasjon av kvinner hører til selve 'troens skatt' og er å betrakte som 'ufeilbarlig'. Det spørres: Med hvilken autoritet brukes ordet 'ufeilbarlig', hva er de læremessige implikasjoner, og hvor holdbare er argumentene?

Her følger et knippe representative reaksjoner til orientering.

Men først litt oppfriskning av fakta: I mai 1994 offentliggjorde pave Johannes Paul II det apostoliske brevet *Ordinatio sacerdotalis* som konkluderer slik: "For å fjerne all tvil på dette viktige punkt som angår Kirkens guddommelige grunnvoll, erklærer jeg, ut fra det oppdrag jeg har om å styrke brødrene (cf. Lukas 22-23), at Kirken ikke på noen måte har autoritet til å prestevie kvinner, og at alle Kirkens troende må se denne vurdering som definitiv." Paven sier klart fra at "temaet ikke er åpent for debatt" slik "enkelte katolske kretser" fremdeles later til å tro. Pavens argumenter mot ikke-ordinasjon turde være velkjent: Kristi eksempel nedfelt i Skriften, kirkens lange tradisjon og læreembedets autoritet i saken.

Den 18. november i fjor offentliggjorde *Troskongregasjonen* et kort "svar" i to punkter - "godkjent av den romerske pave Johannes Paul" - "for å fjerne all tvil i denne saken": Læren om kvinners utelukkelse fra presteavgjørelsen "hører til selve troens skatt" (*depositum fidei*), og "læren er blitt ufeilbarlig fremsatt av kirkens ordinære og universelle læreembede" (cf. St.Olav 1-96). Vatikanavisen *L'Osservatore Romano* var noe modererende i sin presentasjon av teksten og skrev at det ikke dreiet seg om noen "ny dogmatisk formulering, men om en lære som er blitt fremsatt av det ordinære læreembedet på en definitiv måte."

Ufeilbarlig lære?

Hvilken autoritet ligger bak Troskongregasjonens 'svar', og hva innebærer svaret rent læremessig? spør *Ladislav Orsy S.J.*, professor i kirkerett ved Georgetown University, Washington D.C., i en artikkel i de nord-amerikanske jesuittenes tidsskrift *America* (9.des.-95). "Den normale, vanlige, dialektikk i kirkens liv tilsier at 'resepsjonen', mottagelsen, av et kirkelig dokument ikke bør skje i form av en juridisk ratifisering, men via intelligent 'absorpsjon', tilegnelse." Etter en gjennomgang av de noe intrikate kriterier for å fastslå hvilken autoritet som tilkommer de ulike arter kuredokumenter - "dekreter, instruksjoner, svar etc" - konkluderer Orsy: "Troskongregasjonens svar innebærer ikke mer, men heller ikke mindre, enn kongregasjonens egen autoritet. Og dens autoritet omfatter ikke ufeilbarligheten - av følgende grunn: Ufeilbarligheten kan ikke delegeres. Den er en nådegave som gis paven (såvel som det samlede bispekollegium og de troendes fellesskap); intet kontor eller noen annen kirkelig instans 'eier' den. Den Hellige Ånds gaver kan ikke overføres."

Læremessig intet nytt

Hva så med det læremessige? Til pavens ord om at læren om ikke-ordinasjon er "å anse som definitiv", føyer kongregasjonens svar at læren er blitt

"fremsatt som ufeilbarlig". I teologisk språkbruk er "begrepen 'definitiv' og 'ufeilbarlig' ikke identiske, selv om de ligger nær opptil hverandre", skriver Orsy. Konklusjon: "Kongregasjonens terminologi går ut over den vi finner i det apostoliske brev." Hvilken vekt skal man tillegge en slik tilføyelse? "Den formidler kongregasjonens tolkning. Den redefinerer ikke det apostoliske brev - slik mange kommentatorer både i den religiøse og verdslige presse noe forhastet har antatt," skriver Orsy. Og forklarer: "Et av Den Hellige Stols ikke-ufeilbarlige organer har ikke, av egen autoritet, noen makt til å modifisere den læremessige vekt som tilkommer en pavelig uttalelse. Det har selvsagt rett til å offentliggjøre sitt eget syn, som så må mottas med den respekt man skylder et slikt organ. Kirkeretten inneholder dessuten en forsiktighetsregel i slike saker: 'Ingen læresetning kan anses som erklært ufeilbarlig med mindre den klart er fremsatt som sådan' (canon 749). Alt i alt er det god grunn til å trekke den slutning at det apostoliske brevets innhold er det samme som den dag det ble offentliggjort," avslutter professor Orsy.

Den franske teologen *Joseph Moingt*, direktør for publikasjonen *Recherches de sciences religieuses*, sier det noe mer poengtert til bladet *L'Actualité religieuse dans le Monde* (des.-95): "Kardinal Ratzingers forsøk på å sprøyte inn en overdose med autoritet i pave Johannes Paul IIs brev, bidrar kun til å øke uklarheten. Autoritetens klarhet er dessverre ikke nok til å gjøre sannhetens klarhet 'definitiv'".

Et klart etablert faktum?

I det nevnte nr. av *America* tar også *Francis A. Sullivan S.J.* opp ufeilbarligheten under overskriften "Veivisere fra katolsk tradisjon". Sullivan er ingen teologisk lettvekt: I 1992 gikk han av etter 36 år som professor i kirkelære

Klar tale fra tidligere abbed

De kristne kirker trenger det frie ord og kritiske røster, sier Andras Szennay, 'gammel-abbet' for det ungarske benediktinerklosteret Pannonhalma, i et intervju med nyhetsbyrået "Magyar Kurir". I urkirken hadde det frie ord stor autoritet, sier Szennay, og dagens kirke vil være mer troverdig om dens indre anliggender diskuteres "åpent og ærlig"; også "feil og mangler" må nevnes ved navn.

"Kirkene vil miste sin troverdighet om de

krever ærlig og åpen tale fra samfunnet og dets ansvarlige, men samtidig forhindrer den frie dialog på kirkens enemerker eller innskrenker den ved hjelp av represalier," sier Szennay. Det avgjørende spørsmål for dagens kristne er: "Hva tilbyr vi dem som står oss nær og dem som står oss fjernt?" De fleste mennesker søker ikke en kirkelig "organisasjon", men en håndsrøking og "et medmenneskelig ord". Men det krever "mer toleranse både innad og utad, mer frimodighet og medfølelse".

CHRIST IN DER GEGENWART

Observasjoner fra legmannshold

"Ufeilbarligheten er som en atombombe; man hanskes ikke med den uten fare," skriver Jean-Paul Guetny, medredaktør i det katolske månedsmagasinet *L'Actualité religieuse dans le monde* og president for Føderasjonen av katolske journalister, en gren av UCIP, Verdensunionen for katolsk presse. Guetny viser til den meget restriktive omgang med den pavelige ufeilbarlighet siden den ble fastslått av Det 1. Vatikankonsil: kun én gang - i 1950 ved dogmet om

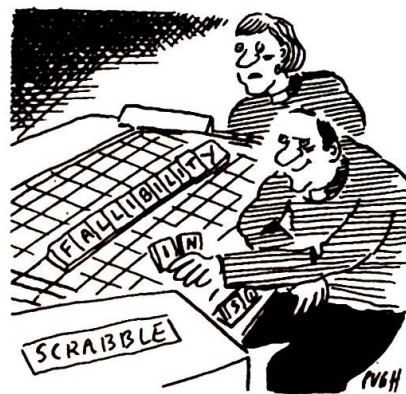
ved det pavelige universitetet Gregoriana i Roma. Det 2. Vatikankonsil opererer med to former for ufeilbarlige lære-utsagn, skriver Sullivan: 1) høytidelige proklamasjoner fra bispekollegiet sammen med paven samlet til et verdensomfattende konsil, og 2) enighet (uten konsil) blant verdens biskoper om at en læresetning er å anse som ufeilbarlig.

"Jeg tolker 'svaret' fra Troskongregasjonen derhen at det er et klar etablert faktum at det verdensomspennende katolske episkopat er enig med pave Johannes IIs lære om at ikke-ordinasjon av kvinner er guddommelige åpenbart lære som alle troende må gi sin tilslutning. Samtidig mener jeg det er god grunn til å spørre hvordan de kan vite at dette er et klart etablert faktum. Én ting er i hvert fall sikkert," skriver Sullivan, "Troskongregasjonens erklæring om saken er ikke ufeilbarlig fordi den - pavelig godkjenning til tross - er og blir en uttalelse fra kongregasjonen, og paven kan ikke overføre den ufeilbarlighet som tilkommer ham, til den."

Nytt lys på tradisjonen

Når en læresetning først er erklært ufeilbarlig, er den irreversibel, noterer Sullivan videre. Den kan senere evt. klargjøres ytterligere eller videreutvikles, "men man kan ikke snu om i saken. På den annen side fremviser kirkens dogmatiske historie eksempler på at ting som hele episkopatet på et visst tidspunkt lot til å være fullt ut enige om, i dag ikke lenger er katolske lære fordi læren har utviklet seg". For eksempel, skriver Sullivan, er det ingen tvil om at konsilet i Konstanz i 1442 ga uttrykk for hele episkopatets teologiske syn da det fastslo at alle jøder og hedninger ville gå til helvete om de ikke ble katolikker før sin død. "Slikt er så avgjort ikke lenger katolsk tro," understreker Sullivan. Og nevner andre eksempler på læresetninger som er blitt

forlatt: det moralsk forsvarlige ved å holde slaver og utnytte deres arbeidskraft, og den plikt statsoverhodene i katolske land hadde til å hindre protestantisk propaganda innen sine landområder. "Eksempelene viser at det å henvise til en lang tradisjon, muligens ikke er tilstrekkelig bevis på at en læresetning er blitt lært ufeilbarlig av det ordinære og universelle læreembedet", skriver Sullivan.

"(U)feilbarlighet"? Illustrasjon fra *The Tablet*

Offisielle dokumenter, fra kirkerett til konsilsdokumenter, opererer med tre kriterier for å vise at en læresetning fremsettes av "det alminnelige og universelle læreembedet" (som Troskongregasjonen viser til i sitt 'svar'): konsultasjon med alle biskopene, universell og konstant konsens blant katolske teologer og allmen tilslutning fra de troende. "Troskongregasjonen har ikke påberopt seg noen av disse kriteriene til støtte for at læren om ikke-ordinasjon av kvinner er blitt fremsatt ufeilbarlig av det ordinære og universelle læreembedet", skriver Sullivan. De forandringene i kirkens lære som har skjedd i tidens løp, viser at "en tradisjon kan opp-

rettholdes inntil fremskritt innen menneskelig kunnskap eller kultur tvinger kirken til å se tingene i et nytt lys. Gjennom ærlig revurdering av sin tradisjon, har kirken til tider kommet til å innse av begrunnelsene for enkelte av dens standpunkter likevel ikke var så avgjørende og holdbare. Mange av de grunner som i historiens løp er blitt anført mot kvinners ordinasjon, er i dag heller pinlige. De argumenter Den Hellige Stol i den senere tid har fremført er, slik sett, adskillig bedre," noterer Sullivan. Men han betviler at alle kirkens biskoper er like overbevist som paven om deres holdbarhet. Og uten dokumentasjon for slik overbevisning, "har jeg vanskelige for å se at det dreier seg om en ufeilbarlig læresetning fremsatt av det ordinære og universelle læreembedet", avslutter Sullivan.

"Guds skrevne ord"?

I en artikkel i *The Tablet* (2.des. -95) gir Nicolas Nash, professor i teologi ved universitetet i Cambridge, uttrykk for samme skepsis som Sullivan til Troskongregasjonens argumenter mot ikke-ordinasjon: "Guds skrevne ord", kirkens tradisjon og påberopelsen av "det universelle læreembedet". Også Nash etterlyser omfattende konsultasjoner med episkopatet på verdensbasis samt med kirkehistorikere og teologer; såvidt vites har de ikke funnet sted. Og hva "Guds skrevne ord angår", minner Nash om at da pave Paul VI i sin tid spurte Den Pavelige Bibelkomisjon til råds ang. kvinnelige prester, var svaret at saken ikke kunne avgjøres ut fra Skriften alene. Hva tradisjonen angår, er det først siden midten av dette århundret at man for alvor har stilt spørsmålet om "det å representere Kristus ved eukaristien, var noe også kvinner kunne gjøre", skriver Nash. Dertil kommer at "når det en sjelden gang i historiens løp er blitt spurt om kvinners egnethet for

Marias opptagelse i himmelen. Han skriver at mange teologer nå kvier seg for å uttale seg offentlig i omstridte spørsmål; lettere da for en katolsk redaktør å få en uttalelse off record. "Jeg er mot ordinasjon av kvinner," sier en av hans off-record-folk. "Men jeg er også mot ordinasjon av menn, av hvite og av fargede. Jeg er nemlig for ordinasjon av mennesker. Men," sier vedkommende, "Vatikanet har rett. Å åpne presteembedet for kvinner under de nåværende forhold, ville være lite passende. Spørsmålet om det

ministerielle prestedømme bør revurderes." Det er forståelig, skriver Guetny avslutningsvis, at Vatikanet under de nåværende forhold - "der Peters (eller snarere Johannes Pauls IIs) båt er ute i hardt vær" - ikke ønsker å bidra til ytterligere uro ved forhas-tede eller dårlig funderte avgjørelser. Men derfra å sette en autoritær sluttstrek for en debatt av ny dato? Her burde det være "mere spillerom", mener Jean-Paul Guetny.

Ved neste Romabesøk. . .

Den sveitsiske bispekonferanse skal etablere en tremannsgruppe for dialog om innen-kirkelige reformer. Over tyve ulike forbund og foreninger har anmodet biskopene om reform. Biskopen av St. Maurice, benedikti-nerabbed Henri Salima, har dessuten gjort kjent at ved neste Roma-besøk vil de sveit-siske biskoper ta opp temaer som prestesøli-batet og prestevigsel av egnede gifte menn og av kvinner.

CHRIST IN DER GEGENWART

et embede innen hierarkiet, har svaret alltid vært negativt."

Med andre ord: "Det tradisjonen viser som en 'konstant bevart lære fra begynnelsen av', er følgende: at kvinner ikke kan ordineres fordi de er mindreverdige i forhold til menn. Følgelig, hvis vi kvitter oss med mindreverdighetsargumentet - slik paven sier han ønsker å gjøre - har vi ganske enkelt ingen tradisjonell lære i dette spørsmål. Det spørsmål som nå stilles, er nytt og trenger, som alle nye spørsmål, tid, tålmodighet, lydhørhet, følsomhet og omhyggelige studier", skriver Nash. Som noterer at hverken paven eller kardinal Ratzinger "kan gjøre noe til 'basert på Guds ord' bare ved å forsikre oss om at så er tilfelle". Å ville stanse "nødvendig modning av et omstridt spørsmål" ved å gripe til ufeilbarligheten, er maktmisbruk som høyst sannsynlig vil bidra ytterligere til underminering av nettopp den autoritet paven ønsker å støtte opp under", skriver Nash avslutningsvis.

Hvilken tradisjon?

I et annet nr. av *The Tablet* (9.des.-95) stiller den anerkjente amerikanske teologen Avery Dulles S.J. seg på pavens og Troskongregasjonens side: Læren om ikke-ordinasjon av kvinner bygger på bibelske, tradisjonsmessige og læremessige autoriteter og anvisninger. De ganger spørsmålet er blitt reist opp gjennom historien, har argumentet mot ordinasjon ikke nødvendigvis vært kvinners underlegenhet "i utdanning og hellighet" i forhold til menn, men spørsmålet om Skriftens autoritet og dernest det forhold at Kristus ses som kirkens 'hode' eller brudgom. "Hvis det at presten er mann, er essensielt for å gjøre ham i stand til handle symbolsk på Kristi vegne - *in persona Christi* - ved eukaristien, gir det seg selv at kvinner ikke kan være prester," skriver Dul-

les. Som mener tradisjonens "bevisbyrde" i seg selv er "et argument til støtte for paven og Troskongregasjonen". Og: "selv om det skulle vise seg sannsynlig at hele tradisjonen hadde tatt feil, ville ikke slik sannsynlighet bane veien for ordinasjon av kvinner, for prestevigselens sakrament kan ikke tildeles rettmessig med mindre sakramentets gyldighet er sikret. Ut fra de eksisterende argumenter kan jeg ikke se hvordan man skulle fremskaffe sikkerhet for at kvinner kan ordineres", skriver Dulles. Som samtidig understreker at å inkludere kvinner på de forskjellige områder av kirkens liv, inklusive undervisning i teologi, liturgiske tjenester og pastoral omsorg "utenom de oppgaver som rettmessig tilkommer presten", slik paven formulerte det i en viktig tale den 3.september i fjor, "er og blir en av hovedoppgavene den katolske kirke står overfor i kommende generasjoner".

I et lengre leserinnlegg i *The Tablet* (29/30 des.-95) går Noel Barber S.J., redaktør for det irske tidsskriftet *Studies*, imot Dulles' syn. Han er enig med Bibelkommissjonens råd til pave Paul VI: Skriften alene gir intet entydig svar. "Dessuten," skriver Barber, "å argumentere ut fra hva Kristus ikke gjorde, er ikke nødvendigvis til hjelp. Kirken gjør mangt og meget som Kristus aldri gjorde. For eksempel valgte Kristus ingen ikke-jøder eller sølibatære menn til apostler. Men kirken lærer ikke at prester må være jøder og gift".

Barber påpeker videre at kirkens tradisjonelle nei til kvinnelige prester baserer seg ikke først og fremst på "Kristi eksempel ifølge Skriften, som det svært sjelden henvises til opp gjennom kirkehistorien, men på den tro at kvinner var av en laverestående og underlegen natur enn menn og derfor ikke kunne inneha noen lederstilling overfor menn (-) Middelalderens teologer bekrefter dette synet, som Thomas Aquinas oppsummerer slik: 'siden kvin-

ners underordnede stilling gjør det umulig for det kvinnelige kjønn å representere noe eminent, er kvinner ute av stand til å motta ordinasjonens sakrament'."

Argumentet at presten ved nattverden representerer brudgommen Kristus og derfor må være mann, er uholdbart, mener Barber. Presten representerer ikke brudgommen, men en "hvis kjærlighet til kirken sammenlignes med den kjærlighet brudgommen har for sin elskede. Å resonnerer ut fra et billedlig uttrykk som tas bokstavelig, må uvegerlig føre galt avsted", skriver Barber.

Intet tenke- og taleforbud

I en artikkel med tittelen "Intet tenke- og taleforbud" i den tyske økumeniske ukeavisen *Rheinischer Merkur* (8/12-95) gir den kjente fundamentalteologen Hermann Josef Pottmeyer - i spørsmåls og svars form - uttrykk for flere av de allerede nevnte forbehold overfor Troskongregasjonens 'svar'. Når det gjelder symbolverdien av Jesu valg av de tolv til apostler, minner Pottmeyer, som er medlem av Den internasjonale teolog-kommissjon og rådgiver for Den tyske bispekonferansens troskommissjon, om følgende: Både Jesu symbolhandlinger og kirkens sakramentale tegn "er fremfor alt bestemt ut fra det å sette menneskene i enhver tidsepoke i forbindelse med frelseshistoriens store hendelser (cf. *Inter insigniores*, 4 -Troskongregasjonens dokument 1976 om ikke-ordinasjon av kvinner). Veloverveiet hensyntagen til et symbols kommunikasjonsverdi er ikke det samme som tvang eller avhengighet. Derfor er det ikke utroskap overfor Jesus Kristus å spørre om ikke en forandring i kvinnens sosiale rolle, en forandring i tråd med Guds vilje, også kan kaste nytt lys over hennes kall til kirkelige oppgaver".

Uttvalg og oversettelse: UKJ ●

Etterlyser "hertets økumenikk"

"Formelt og diplomatisk har norsk økumenikk aldri vært dyktigere enn nå," skriver Ola Tjørhom, professor ved Misjonshøgskolen, i Vårt land. "Men av og til får jeg en beklemmende følelse av at kirke-diplomati-et er blitt et mål i seg selv, ikke bare et mid-

del blant mange, for å realisere noe som er langt viktigere, nemlig Guds barns enhet.(-)

Jeg tror det er Gunnar Stålsett som en gang har sagt at den kirke som ikke ser hvor mye den har å lære av andre, vet ikke engang hvor fattig den er. Bedre kan det knapt uttrykkes. En 'hertets økumenikk' og

en derav følgende personlig, trosmessig forpliktelse utgjør en avgjørende forutsetning for at våre øyne skal bli åpnet for denne rikdommen.

En slik form for åndelig økumenikk vil nemlig kunne bidra til en kritisk distans i forhold til det egne der det måtte være nødvendig. Og den retter vårt blikk mot et kirkelig fellesskap hvor hovedprinsippet er at vi får ved å gi."

18 Arne Fjeld, o.p. Katolske læreår

Hører De med til dem som er litt skuffet over utviklingen i den romersk-katolske kirke etter Vatikan II? Som sier at Kirken som institusjon mister troverdighet i Deres øyne? Som synes at Johannes Paul IIs pontifikat skusler bort en del gode beslutninger fra Konsilet?

I så fall har De vel allerede glede av å lese Gunnel Vallquist's artikler her i "Sankt Olav", ofte tidligere trykt i svensk presse. De er preget av kjærlighet til Jesu Kristi Kirke, og av et klart blikk for det som er modent for reform i den. Fritt-talende og modig sier hun fra når hun synes noe er galt, og illustrerer slik at det er talefrihet og plass for selvstendig tenkning i vår kirke.

Den samme velgjørende friske sannhetsskjærighet preger hennes erindringer om tiden 1938-58, nylig utkommet i Sverige. Boken er ingen selvbiografi eller memoarer i egentlig forstand, skriver hun i forordet. Det dreier seg om de tyve år da hun vokste seg inn i katolsk tenkning. "Religionen, den kristne tro, er den magnetiske pol som har dominert hele mitt voksne liv. Kristendommen, slik den får form i den katolske kirke, har alltid vært referansepunkt og kriterium, normkilde og kulturmiljø. Med den har jeg levet, med godt og ondt, fremskritt og nederlag, levet og utviklet meg, som menneske og som katolikk." (Overs. ved anm.)

Gunnel Vallquist forteller så om sitt liv som ung pike og som student i Uppsala og Stockholm, og om mennesker som har betydd noe for henne som person og som tenker. Allerede på side 17 forteller hun om sitt første besøk på Katarinahjemmet i 1939, og om søster Mary Reginald Farrelly, som forble hennes venn resten av sitt liv. Forfatteren skriver vennlig om en rekke navngitte skandinaviske personligheter som hun har lært meget av. Ikke alle navn er like kjent i Norge, naturligvis, men tankestrømningene er kjent også her.

Etter verdenskrigen, allerede i 1946, flyttet Gunnel Vallquist til Paris, hvor

hun bodde i fem år hos Assumption-søstrene og gikk til liturgien hos benediktinerne i Rue de la Source. Den liturgiske bønn har alltid siden vært en av kildene hun drikker av. Den beriker hennes tenkning såvel som hennes liv med Gud. Også i Paris knyttet hun vennskapsbånd med førende teologer, som arbeidet etter programmet "tilbake til kildene", og slik kom til - uten å vite det - å forberede Vatikan II. Disse sidene blir en liten teologihistorie, nyttig for enhver som vil forstå hva som er hendt i kirken siden.

I Paris fantes på denne tiden et katolsk skandinavisk miljø, og mange reiste hjem med rike impulser. Fra 1951 ble Gunnel Vallquist korrespondent for store Stockholms-aviser, og hennes kall ble å formidle katolsk teologi og kultur til vår verden, hvor denne ennå føltes meget fremmed. Imidlertid ble ikke alt vel mottatt: "Den første artikkelen ... var et svar på en artikkel av dr. theol. Gustaf Dahlback om katolisismen. Der påpekte jeg en del misforståelser og forsøkte å rette på dem, men samtidig holdt jeg med Dahlbeck på flere avgjørende kritiske punkter; det dreiet seg om utartinger i katolsk fromhetsliv, der man fjernet seg fra den sunne tradisjonen, dels også om tendensen til å gjøre thomismen til forpliktende teologisk

norm. I den sammenheng uttrykte jeg meg litt polemisk, noe som foranlediget en dominikaner til et temmelig stillferdig svar, som imidlertid irriterte meg. Jeg repliserte ganske ondskapsfullt, og trakk frem et Thomas-sitat som han hadde gjengitt ufullstendig, etc. Denne artikkelen og den etterfølgende debatten vakte mye indignasjon blant katolikker som aldri hadde opplevd at en katolikk offentlig kunne holde med en kritiker, og, kanskje enda verre, motsi en prest. *Rør ikke min salvede*, kunne man lese i et innlegg." Her lærte Gunnel Vallquist en metode som siden skulle forbli hennes: Å alltid akseptere berettiget kritikk og så strengt som mulig å holde fra hverandre absolutt og relativt i tro, teologi og kirke. For anmelderen er det blant annet dette som gjør at det alltid er så befriende og forfriskende å lese henne.

Kapitlet om årene i Paris avslutter hun med å fortelle om en bok, "Hvorfor jeg ble katolikk", hvor konvertitter skulle motivere sin overgang. Hun valgte å gi sitt bidrag titelen "Å forbli katolikk" "ettersom jeg fant at mine motiver hadde forandret seg en del i løpet av de femten år jeg hadde tilhørt kirken. Illusjoner hadde forsvunnet, en del som engang virket tiltrekkende på meg, hadde mistet sin sjarme, andre dimensjoner i kirken hadde fått øket og fordypet betydning. Det ble en sterkt kritisk og samtidig overbevist troserklæring, som fikk en blandet mottagelse."

Resten av Pius XII's tid på Petri stol tilbrakte Gunnel Vallquist i Italia, hvor hun knyttet vennskapsbånd med italienske personligheter, som Georgio LaPira, borgermesteren i Firenze, som hun skrev en bok om. Femtiårene var preget av krise: de franske arbeiderprestene som forsøkte å bringe troen tilbake til arbeiderklassen, ble forbudt fordi de tok arbeidernes side i sosiale konflikter.

Nytenkende teologer fikk munnkurv -

Englane - våre førebilete

"Eg vil prisa Gud i alle ting. Alt eg gjer, gjer eg for Gud. Dette er den store indre gleda," seier Irene frå Sunnmøre, gresk-ortodoks nonne i Hellas.

"Englane er våre førebilete. Dei tener Gud og menneska kvart augneblink. Dei er alltid klare til å hjelpa og tena oss, utan å venta å få noko tilbake."

STAVANGER AFTENBLAD

Sendt til å hjelpe oss

"Det er så mange grupper som nå trykker englene til sitt bryst," sier brukskunstneren Frøydis Elkjær. "Det er mye merkelig miks ute og går av hva engler blir gjort til. For meg passer for eksempel New Age-filosofi og engler veldig dårlig sammen. Som kristen ser jeg englene som Guds sendebud, som himmelskapninger sendt til å hjelpe oss."

HAMAR ARBEIDERBLAD

"Bare nerver"?

"Brekker du et bein eller en arm, får du sympati og medlidenhet. Og så er det en helt grei ting å snakke om," sier skuespiller Jon Eikemo. "Krangler det seg til i det finnstilte instrumentet vi kaller sjelen, er det verre. Da er det 'bare nerver'. Og det snakker vi nødig om."

DAGBLADET

- noe som ga dem arbeidsro, så de kunne komme sterkere tilbake under Vatikan II. Også hjemme i Sverige var det tegn til forstening under en gammel biskop som ble sittende for lenge. Så for å fortelle om valget av Johannes XXIII, låner Gunnell Vallquist ord fra Prologen til Johannes Evangelium: *Det kom en mann, sendt fra Gud; hans navn var Johannes.*

Her ender bokens tråd. Om Vatikan-konsilet har forfatteren skrevet tidligere: hun var korrespondent for svenske aviser under konsilets fire sesjoner, det ble også fire bind dagbøker fra Rom. Men "Katolska läroår" har fått en epilog, hvor Gunnell Vallquist, med sin karakteristiske blanding av overbærenhet og sannhetskjærlighet, skisserer hvordan konsilets beslutninger ble gjennomført. "Det nye kirkesynet - i virkeligheten det klassiske, fra før de store skisma - innebar blant annet en mildning av det pavelige eneveldet ved 'kollegialiteten' med biskopene. Det fremhevet legfolkets verdighet som fullvoksne kristne. Det satte Bibelen i sentrum som den unike kilden og kriteriet for kristen tro. Det gjenopprettet en sunn teologisk pluralisme med relativisering av skolastikken til fordel for kirkefedrene og med god plass til nytenkning. Religionsfrihet og økumenikk ble forpliktende prinsipper, og i forhold til den moderne verden og samfunnet viste man en ny åpenhet og lydhørhet."

Konsilet førte som kjent til hva Gunnell Vallquist kaller "tumultiske år." Tilbake i Sverige, viet hun mer av sin tid til økumenikk og til zen-inspirert meditasjon, også som lærer. På 80-tallet er øst-kirken hennes store åndelige inspirasjonskilde. Hun sier at hun har innsett og opplevet hvor uløselig østens og vestens kirker hører sammen: "Jeg er en katolikk som bekjenner meg til den udelte kirke, og nøler med å anerkjenne skismaet."

Men Gunnell Vallquist er bekymret:

"De katolikker som lever i og av konsilets ånd, har i de senere år følt et voksende ubehag og en dyp uro. Oftere og oftere har man hatt grunn til å trekke paralleller med Pius XII's femti-tall. Det ser dessverre aldeles tydelig ut til at det fra den romerske kuriens side foregår en bevisst restaurasjon, en programmatisk tilbakegang til det vi trodde definitivt var forbi, en metodisk nøytralisering av Det Annet Vatikan-konsil." Og hun sier at paven selv er problemet. Hun viser stor aktelse for hans hengivenhet til sin oppgave, og hun forstår ham p.g.a. hans bakgrunn i et totalitært land, "i opposisjon til disse regimer, visselig, men den totalitære mentaliteten smitter over endog på opposisjonen."... Under sine reiser forkynner paven respekt for menneskeverdet. ... Men når det gjelder kirkens eget liv, gjelder andre lover: her settes subsidiariteten på sparebluss, her er det Roma som bestemmer, uten nevneverdig hensyn til folkets eller endog biskopenes vilje. ... Tonen i de pavelige dokumentene blir stadig mer autoritær, ufeilbarlighetspretensjonene ruller som torden i bakgrunnen, dog uten å slå ned. Slikt får lett den motsatte virkning av den tilsluttede: den uhørte bastantheiten i forbudet mot prevensjonsmidler og avvisningen av kvinnelige prester har bidratt til at nettopp disse diktat simpelthen ikke er blitt mottatt - "recipiert". - av den alminnelige kirkelige opinionen."

Men Gunnell Vallquist gleder seg over andre sider av Johannes Paul II's arbeide. Hun har fått med hans encyklika fra 31. mai 1995 om økumenikken, som tydelig er blitt et hjerteanliggende, og hans initiativer overfor det jødiske folk vinner hennes anerkjennelse. Hun opplever at paven "i og med dette på en avgjørende måte har distansert seg fra den "Hårde kjerne" i kirken, som aldri har godtatt konsilets kirkesyn og dets beslutninger om religionsfrihet og økumenikk. Johannes Paul II har under sitt

pontifikat konfrontert først de progressive, så de regressive kreftene i sin kirke. Han går sin egen vei, og møter somme tider bifall, somme tider protester. Hvordan det enn går, tror jeg at det stunder til store forandringer. En del av det som nå er adskilt, kan komme til å forenes, ved både indre og ytre trykk. Og en del av det som nå henger sammen, kan komme til å falle fra hverandre på grunn av uforenlige vurderinger. Om noen årtier kan det kirkelige verdenskart komme til å se meget annerledes ut."

Ja, boken munner ut i en takk: Takk for at hun føler at hun står så fast i den tro hun levet seg inn i gjennom sine første tyve katolske læreår. Hun får lov til å se *Den hellige kirke* midt oppe i all uhellighet og tross hele apparatet - institusjonen. Hun har sett Kristi etterfølgelse virkeliggjort i mange av hans tjenere.

Enhver som trenger hjelp til å vinne tilbake sin kjærlighet til kirken, vil ha glede av å lese hennes bok. Og de som trives som fisken i vannet i den nåværende situasjonen, vil lære hvorfor så mange av deres trosfeller mistrives og kanskje tar avstand fra sin egen kirke. Gunnell Vallquist har selv tilstrekkelig håp og kjærlighet til å avslutte sin bok med linjer fra Davids salmer, de samme som står trykt på latin på siden etter tittelbladet:

*Ett har jeg begjært av Herren,
dette ber jeg om:
å få bo i Herrens hus
alle mine dager.*

Gunnell Vallquist
Katolska läroår;
Uppsala - Paris - Rom.
Bonniers 1995

Urmakeren bak klokken

"Den tid vil komme da den konvensjonelle kirke og den konvensjonelle vitenskap må møte hverandre. Det er umulig å finne fornuftige løsninger på utviklingen hvis vi forkaster religionen," sier Thor Heyerdahl i et intervju med *Vårt Land*. Han mener ordet gud er like godt som noe annet som betegnelse på den skapende kraft, men han har aldri sett på ham som en gammel mann med

skjegg og hvit frakk. Mennesket har ikke fått de sanser som gjør at vi kan se helheten.

"Jeg har vært i øyeblikkelig livsfare så mange ganger at jeg har lært meg dette: Hva som enn skjer, tyr jeg til noe som bare er der, som er like mye inni meg som utenfor. I slike øyeblikk har jeg tenkt at nå er det like før du får svar på de store spørsmål. Jeg har fått en slags kontakt, og er overbe-

vist om at det har reddet livet mitt mange ganger. Du kan gjerne kalle det bønn."

Dagen store problem, sier Heyerdahl, er at "enten er folk ateister og tror universets store urverk ikke har trengt noen urmaker, eller så ser de Jesus for seg som et hjelpe-løst barn i krybben, eller død på korset, og leser ikke hva han virkelig sa, men hva de helst ser at han skulle ha sagt."

20 Aage Hauken: Dagbøker fra Lunden - II

- God aften, pater!
- God aften, Marius - stig på...

Klokken viste 19.30 på sekundet.

Marius hadde tenkt siden sist. Han hadde sogar lest Hawkings "A Brief History of Time". Og det han hadde lest, fikk ham til å stille stadig nye spørsmål.

Her oppe på Lunden så imidlertid mangt og meget annerledes ut enn nede på universitetets *campus*, og spørsmålene fikk en mindre tilspisset og utfordrende undertone straks de kom fra ørelappstolen borte ved vinduet.

- Jeg finner ingen vanskeligheter med å akseptere at dersom det finnes en Gud, så må det være slik vi kom til sist - at han både kan være i verden og samtidig annerledes enn verden.

- Men...?

- Men hvordan vet vi at en slik distinksjon ikke er ønsketenkning eller tankespinn...at en slik mulighet faktisk er reell...?

- Hva er alternativet?

- En verden uten Gud... eller en verden som selv er guddommelig...

- Og ingen av disse virker sannsynlige?

Marius ristet på hodet til svar.

- Hvorfor, tror du?

Dette var ikke så enkelt.

Gutten hadde lagt bak seg barndommens verden, med dens barnetro og det hele. Dersom det er sant at gutten er far til mannen, så er det like sant at det i hver mann lever en gutt. Og det var i dette skjæringspunktet han befant seg der han satt. Fornuften sa ham at barnetroen ikke var falsk, bare barnlig. Han famlet og fumlet etter et voksent alternativ til det han hadde trodd på som liten. - Hvem av oss gjør ikke det samme hele tiden? Det vi kaller "troen", må stadig oppdateres, slik alle våre andre holdninger må justeres i lys av nye erfaringer og ny kunnskap. Religion handler om innsikt, visdom, og religiøse spørsmål blir vi derfor aldri ferdige

med. Det er derfor vi kaller dem "religiøse", eller "metafysiske" i filosofisk sprogbruk, skjønt de to ikke er identiske.

- Jeg har hørt tale om "veier" til Gud - gudsbevisene...

- Hva tror du det betyr?

- At troen på Gud ikke er i strid med fornuften... at det er naturlig å tro... at det å tro også er en intellektuell akt... at hjerte og sinn utgjør en enhet også i religionens verden.

Jeg sa meg enig med Marius, det er derfor gudsbevisene er så viktige.

Men å gå derfra til å påvise tegn på Guds nærvær - det Thomas Aquinas kaller "veier", siden det dreier seg om en mangfoldighet - er et større steg enn å innse selve behovet for en slik bevegelse eller dynamikk.

Jeg begynte litt varsomt:

- Du nevnte sist at du ikke fant grunn til å tro at verden forklarer seg selv, at den må ha en forklaring som er større og annerledes enn verden... - Jeg talte tross alt med en vordende vitenskapsmann, og jeg støttet meg til Hawkings bok.

- Ja, og med det forstår jeg at det er sentrifugale krefter, om du vil, som holder det hele sammen på uforklarlig vis... mens alt i fysikkens verden synes å ville sprike og spre seg, så er det lover som holder kreftene sammen, sterke krefter, krefter som opprettholder livet... dessuten er begynnelsen på det hele så uforklarlig...

Han fortsatte å gjengi vitenskapelige teorier.

Dette gikk over prestens forstand, og Marius måtte trå til med litt førstehjelp i fysikk og biologi. Styrket med en slik mineralkur skjønte jeg at det var dette som var hans egentlige utgangspunkt for å spørre etter Guds eksistens.

- Det stemmer, men det er noe annet som har gjort enda sterkere inntrykk på meg...

Dette kunne bli interessant.

- Du ser, pater, jeg finner at den samme fornuften jeg konstaterer hos meg selv, den samme rasjonaliteten, den samme lovmessigheten - den hersker overalt: i stort som i smått, i universet som i mennesket, i makrokosmos som i mikrokosmos... alt må være blitt til etter fornuftens lover!

- Ellers ville vi ikke hatt matematikk og fysikk... Jeg hang på så godt jeg kunne.

- Nettopp - dette at intellektet reflekterer universet på sin egen måte, gjør sterkt inntrykk på meg... det kan umulig være tilfældighetene som rår...

Jeg kastet et blikk ut vinduet. Der var det vinter. Himmelen var mørk og stjernene briljante å se på. Lys og mørke utgjorde en mysteriøs kombinasjon av gåtefullhet og mening, fremfor alt gav de et dybdeperspektiv som skapte et underlig sug i kroppen.

- Det er så mange andre ting som peker ut over seg selv... jeg mener ikke bare det at noe er, men måten de er på...

Jeg holdt munn mens Marius lette etter ordene.

- Det er noe ved tingene selv - det du kaller "skapningen" - som ved sin måte å være på sier noe mer enn bare dette at de er...

- ?!

- Jeg tenker på den skjønnhet som kommer i tillegg til tingenes orden og som har slik makt over oss...

- Fortsett...

- Jeg tenker på samvittigheten... dette at vi har en moralsk lov som er like sterk som naturlovene... som er medfødt, lik fornuften... og som taler til oss like direkte som skjønnheten og sannheten gjør det...

Marius satt der lykkelig uvitende om at han nettopp hadde formulert, på en helt klassisk måte, de eldste av alle "gudsbevis" eller "veier" til Gud. For akkurat her var jeg på kjent grunn og kunne belegge hans teorier med paralleller fra tenkningens historie, det være

A / S N O R S K E S H E L L

Leverandør av oljeprodukter til de fleste katolske institusjoner.

BESTILLING 22 66 59 00 – SERVICE 22 66 58 60 – 22 66 58 61

Vennligst meld
adresseforandring

til

St.Olavs ekspedisjon,
Akersvn. 5, 0177 Oslo
tel.: 22 20 72 26

seg filosofisk eller teologisk.

- Marius, er dette noe du fant hos Hawking?

- Nei, jeg har visst det hele tiden, men har alltid savnet å finne det i en seriøs sammenheng...

- Hvilken da?

- Kristendommen!

Jeg skjønnte hva han mente. Mye forkynnelse begynner dessverre med å koble fornuften ut...

Hva med mer eksistensielle argumenter, gudsbevisene fra moderne tid - kanskje han hadde gjort seg noen erfaringer eller refleksjoner over disse?

- Har det slått deg at mennesket til alle tider er preget av en dyptsittende utilfredshet, at vi alltid vil videre, at mye vil ha mer?

Han var tydeligvis ikke vant med denne synsvinkelen. Jeg forsøkte fra en litt annen kant:

- Hva med kjærligheten, dragingen mot en annen, vårt behov for å nå ut over oss selv i personlige forhold og menneskelige relasjoner?

Han var for ung til å oppleve kjærligheten på denne måten. Emnet lot til å gjøre ham litt forlegen.

- Hva da med religiøse opplevelser...?

Dette talte mer direkte til ham.

- Men hvordan kan man argumentere ut fra opplevelser man ikke selv har hatt?

Spørsmålet var godt stilt, men svaret avhang av en solidaritetsfølelse med andre mennesker som kanskje ikke er så velutviklet når man er tyve og begynner å oppdage seg selv og sin egenart.

- Til alle tider og steder har mennesker hatt opplevelser som de kun har kunnet tilskrive "Gud", opplevelser som har forandret deres liv... uansett rase og kultur - eller religion for den saks skyld.

Marius satt og undret seg over et eller annet mens jeg la ut om mystikere av

ymse slag.

Omsider kom det litt nølende:

- Vil du si at ett enkelt argument, "bevis" eller "vei" er nok for overbevise deg om Guds eksistens?

- Nei. - Jeg hadde svart uten å tenke. Nå måtte jeg følge opp med en begrunnelse.

- Du ser, det er slik at for mange av oss er det den akkumulerende effekt av mange slike "argumenter" eller "veier", eller "erfaringer" om du vil, som utgjør det vi kaller et "gudsbevis". Hver for seg bærer de kanskje ikke den fulle tyngde som et gudsbevis krever, tradisjonelt forstått, men sammenlagt kan de overbevise oss om at våre erfaringer og vår fornuft tilsier at Gud er.

Marius likte dette, skjønt han måtte tenke seg litt om før han nikket seg enig. Men han satt samtidig og lekte med en eller annen tanke.

- Pater, får jeg lov å spørre om slike bevis for Guds eksistens spiller en rolle for troende?

- Selvsagt gjør de det - troen og fornuften er nære slektninger!

Så kom det han mest av alt lurte på:

- Uten god grunn til å tro på Guds eksistens - kunne du da ha trodd i det hele tatt?

- Ikke et øyeblikk!

Slik forløp også den andre kvelden annerledes enn Marius hadde ventet seg.

GUDS HJERTE

Guds hjerte vet vi ikke,
men vi vet
noe som overstrømmer oss
som et regn over hendene.

Hans øyne ser vi ikke,
men vi ser
usynlig lys over alle ting
som i sommernatten.

Hans stemme hører vi ikke,
men vi finner
veier overalt og spor i hjertene
og stier med lavmælt lys.

*Fra "Alle mine dikt"
av Rolf Jacobsen -
illustrert av Anne-Lise Knoff.
Gyldendal 1994*

*Dere valgte ikke meg, sier Herren;
det er jeg som har valgt dere,
og satt dere til å gå ut og bære frukt,
og fukt som varer.*

Joh 15,16

R.I.P.

*Vår kjære medsøster
SØSTER VALBJØRG JEUKEN
døde den 2. januar
i en alder av 73 år.
Den avdøde anbefales til de troendes
forbønn.*

sr. Maria Merethe Jeuken
St. Franciskus Søstre

22 Liturgisk kalender

FEBRUAR

Ons 14 (St. Kyril og Methodius).
Apg 13,46-49/Luk 10,1-9
Tor 15 Jak 2,1-9/ Mark 8,27-33
Fre 16 Jak 2,14-24.26/ Mark 8,34-9,1
Lør 17 (De syv stiftere av servitteror-
denen). Jak 3,1-10/Mark 9,2-13
Norske Tidebønner - uke 3
**SØN 18 7. SØNDAG I DET ALMIN-
NELIGE KIRKEÅR -**
3 Mos 19,1-2.17-18/
1 Kor 3,16-23/ Matt 5,38-48
Man 19 Jak 3,13-18/ Mark 9,14-29
Tir 20 Jak 4,1-10/ Mark 9,30-37
Ons 21 Askeonsdag (**faste og absti-
nens**) Joel 2,12-18/2 Kor 5,20-
6,2/
Matt 6,1-6.16-18
Tor 22 APOSTELEN PETERS STOL
- 1 Pet 5,1-4/ Matt 16,13-19
Fre 23 (St. Polykarp). Jes 58,1-9a/
Matt 9,14-15
Lør 24 Jes 58,9b-14/ Luk 5,27-32
Norske Tidebønner - uke 1
SØN 25 1. SØNDAG I FASTEN -
1 Mos 2,7-9; 3,1-7/
Rom 5,12-19
(Rom 5,12.17-19)/ Matt 4,1-11
Man 26 3 Mos 19,1-2.11-18/
Matt 25,31-46
Tir 27 Jes 55,10-11/ Matt 6,7-15
Ons 28 Jon 3,1-10/ Luk 11,29-32
Tor 29 Est 14,1.3-5.9-10/ Matt 7,7-12

MARS

Fre 1 Esek 18,21-28/ Matt 5,20-26
Lør 2 5 Mos 26,16-19/ Matt 5,43-48
Norske Tidebønner - uke 2
SØN 3 2. SØNDAG I FASTEN -
1 Mos 12,1-4a/ 2 Tim 1,8b-10/
Matt 17,1-9
Man 4 Dan 9,4b-10/ Luk 6,36-38
Tir 5 Jes 1,10.16-20/ Matt 23,1-12
Ons 6 Jer 18,18-20/ Matt 20,17-28
Tor 7 (St. Perpetua og Felicitas)
Jer 17,5-10/ Luk 16,19-31
Fre 8 (St. Johannes av Gud)
1 Mos 37,3-4.12-13a.17b-28/
Matt 21,33-43.45-46
Lør 9 (St. Fransiska av Roma)
Mik 7,14-15.18-20/
Luk 15,1-3.11-32
Norske Tidebønner - uke 3
SØN 10 3. SØNDAG I FASTEN -
2 Mos 17,3-7/ Rom 5,1-2.5-8/
Joh 4,5-42
Man 11 2 Kong 5,1-15a/ Luk 4,24-30
Tir 12 Dan 3,25.34-43/ Matt 18,21-35
Ons 13 5 Mos 4,1.5-9/ Matt 5,17-19
Tor 14 Jer 7,23-28/ Luk 11,14-23
Fre 15 Hos 14,2-10/ Mark 12,28b-34

Fastetiden

*står
for døren!*

Vi har bøker

*til
inspirasjon
og
fordypelse
på*

*norsk
svensk
dansk
engelsk,
tysk
fransk
og
spansk.*

*Kom innom
eller
ring!*

Tel.: 22 20 72 48

**ST. OLAV
BOKHANDL**

Pavens bønneintensjoner i mars:

*At de kristne, under forberedelsen til jubelåret 2000,
vil understreke dets betydning for menneskehetens
historie*

At den Hellige Ånd må lede de ikke-kristne til dialog

Neste nummer utgis 12. mars. Signerte artikler står for forfatterens egen regning.

Ansvarshavende redaktør: Unni Klepper Joynt

Faste medarbeidere:

Olav Egil Aune

Liv Greni

Bernt Eidsvig

ISSN 0802-6726

Albert Raulin o.p.

Nina Valsø

Gunnel Vallquist

Akersveien 14, 0177 Oslo

Redaksjon: Tlf. 22 20 72 48

Ekspedisjon: Tlf. 22 20 72 26

Årsabonnement (Norge): kr. 200,—

Øvrige europeiske land: kr. 220,—

Andre verdensdeler: kr. 230,—

Annonser 19 dager før utgivelsesdagen.

Bankgiro 6022.20.13073. Postgiro 0807 2046480

23

**St.
OLAV**

BOKHANDEL

Akersveien 14, 0177 Oslo

Telefon: 22 20 72 48

Fax: 22 36 02 63

NYTT FRA BOKHYLLEN

Ursula Nuber:

*Vår tids egoisme.
en bok som
tar pulsen på vår
tids egoisme, ib
kr. 198*

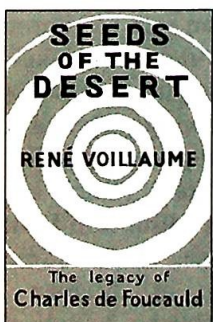
*se anmeldelse i dette nr
av St. Olav*

Gisbert Greshake:

*Frihet som gave,
Innføring i Nådelæren,
ib. kr. 170*

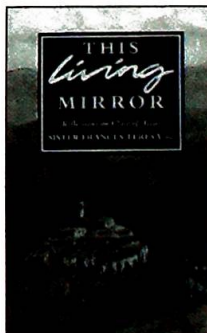
*se anmeldelse i dette nr
av St. Olav*

Rene Voillaume:

*Seeds of the Desert
The Legacy of Charles
de Foucauld, hf. kr. 54*

*flere titler om Ch. de Foucauld
finnes*

St. Francis Teresa osc:

*This living Mirror
Reflections on Clare of Assisi,
hf. kr. 135*

Kom inn og se på faste- og påskelitteraturen.

Vi får også inn mye fin musikk, klassisk og gregoriansk/ortodoks på CD

ÅPNINGSTIDER:

Man-fred: 10 - 17 - Lørdag: 10 - 14

Blikk på tiden

Engler

Engler er i skuddet for tiden. Ikke bare som trendy dekor på juletreet, nei, de er i ferd med å utgjøre en slags religion i seg selv.

Vi så nylig en "engle-konsulent" på TV, hun holder seminarer for folk som ønsker å komme i kontakt med sine skytsengler. Konsulentens minnet om en apostel for new age, - denne "søken-de" bevegelsen med et credo som forutsetter en intens navlebe-skuelse. Det som måtte finnes av "kosmiske krefter" - så som guder, astrale vesener og engler, er ifølge denne bevegelsen skapt for å tjene mennesket - altså ikke omvendt. Med dette perspektivet kunne man forsåvidt likegodt bekjenne seg til troen på Walt Disneys gode fe Tingeling. Hun er i det minste vakker å se på, - dessuten fins hun på video...

Englene vi møter i Bibelen, er tannerledes. Når de griper inn, er det ikke først og fremst for enkeltmenneskers skyld, men for å være budbringere og hjelpere til det beste for et større fellesskap.

Her er lite vingesus og harpespill, snarere en nøktern realisme som ville vært ubrukelig i en Disney-film, - blottet som de er for stjerne-støv og tryllestaver. Ta for eksempel budbringerne som kommer til Abraham for å fortelle at Sara skal få en sønn: De framstilles som tre vanlige menn, og blir servert melk, rømme og kalvestek under et tre i Mamre lund. Kort sagt: englenes oppgave er ikke å berike vårt liv med spektakulære opplevelser - selv om Bibelen gir eksempler på det også.

Trangen til ekstraordinære opplevelser vokser når vi ikke lenger må bruke tiden på å slåss for våre primærbehov. Da kan det være verdt å minne om at Jesus selv ga avkall på slike opplevelser, som han mente var en fristelse. Da han var i ørkenen, førte djevelen ham opp på tempelmuren og sa: "Er du Guds Sønn, så kast deg ned herfra! For det står skrevet: Han skal gi sine engler befaling om deg; de skal bære deg på hendene, så du ikke støter foten mot noen stein. Men Jesus svarte: Det står også skrevet: Du skal ikke sette Herren din Gud på prøve."

Dette er bare ett eksempel på hvordan Jesus ga avkall på "billige løsninger" som ikke hadde sitt utspring i Faderen, men i fristeren. Når englene griper inn, er det til Guds forherligelse. Private åpenbaringer som i neste omgang blir kommersialisert med innbringende boksalg og seminarer, framkaller iallfall min skepsis. I

Bibelen fins det ingen eksempler på at folk går og speider etter engler. De kommer ubedt, på Guds initiativ, uten påkallelse eller magi.

Hva er så en skytsengel? På hbarnerommet hadde jeg bilde av en engel som følger en gutt og en pike trygt over en smal bro. I vår verden fins det mange barn som aldri kommer "trygt over". Hvor er skytsengelen deres? Da jeg var liten, trodde jeg at skytsengelen i slike tilfeller fulgte etter barna ut i fossestryket og bar dem hjem til Vårherre. Jeg innbilte meg at Gud på den måten tok dem inn i himmelen uten at de måtte gå "omveien om livet", og at de dermed unnslopp lidelser som er større enn fossestrykene.

Når livet er tungt og vanskelig, er det mange som håper på mirakler. For den som er ensom, vil miraklet ganske enkelt være å få besøk. For den som er gammel og skrøpelig, er det et mirakel hvis noen tilbyr seg å gå på butikken. Her kan du og jeg utrette mirakler og være skytsengler for den som trenger hjelp. "Deres engler i himmelen ser alltid min himelske Fars åsyn", sier Jesus, som også understreker at hjelpen ofte består av praktiske, banale gjøremål.

Ville du forresten gjenkjent en engel hvis du så den? Dersom du ber Gud om hjelp, og svaret kommer i form av din brysomme nabo, ville du da skjønne at du uten å vite det, kanskje har hatt en engel i huset?

Backstreet Girl